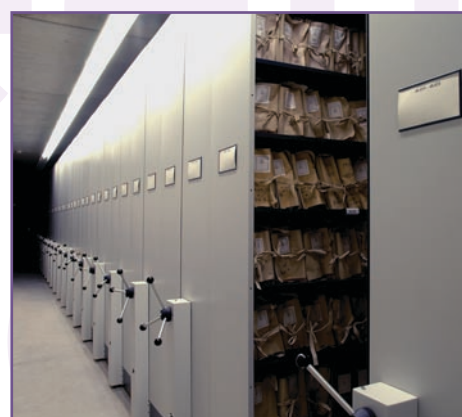

Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën

Jaarverslag
2007

Algemeen Rijksarchief en
Rijksarchief in de Provinciën

JAARVERSLAG 2007

Brussel

2008

INHOUDSTAFEL

// WOORD VOORAF.....	5
// BESTUUR EN ORGANISATIE	7
// ORGANOGRAM	9
// STEEDS EEN RIJKSARCHIEF IN DE BUURT	10

I. PRESTATIES EN RESULTATEN IN 2007

Kencijfers: Enkele belangrijke cijfers en evoluties op een rijtje	13
// PARTNER VAN ARCHIEFVORMERS.....	14
Toezicht op het archiefbeheer van overheidsdiensten	14
Advies	14
Verwerving en selectie van archieven	15
Toezicht en advies in cijfers.....	16
// DE GROOTSTE ARCHIEFBEWAAINSTELLING IN BELGIË	17
Meer dan 200 strekkende kilometer archief.....	17
Nieuwe archieven.....	18
Conservering en restauratie.....	20
Andere informatiedragers	21
// TEN DIENSTE VAN HET PUBLIEK	23
Archieven toegankelijk maken.....	23
Ontsluitingsprojecten	23
Leeszalen in heel het land	24
Onze lezers en hun wensen	25
Voor een breder publiek: rondleidingen en tentoonstellingen.....	28
Studiedagen en workshops	30
Initiatieven voor genealogen	30
Medewerking aan Tv-programma's en films.....	31
Onze website en onze Nieuwsbrief	32
// KENNISCENTRUM VOOR GESCHIEDENIS EN ARCHIEFBEHEER.....	34
Onderzoeksprojecten.....	34
Nieuwe onderzoeksprojecten	35
Beheren van archieven – inhoudelijke aspecten	36
Beheren van archieven – materiële aspecten	36
Het internationaal forum	37

// ARCHIEVEN IN EEN DIGITALE WERELD 39

Digitalisering in het Rijksarchief.....	39
De digitale leeszaal	39
Invoer in ABS-Archeion en de retroconversie van inventarissen en andere toegangen.....	39
Digitaliseringsprojecten in alle Rijksarchieven.....	40
Demogen en Demogen Visu: <i>Zoeken naar personen</i>	41
Onze zoekrobots	41

II. MIDDELEN

// GEBOUWEN, FACILITY EN VEILIGHEID 45

Gebouwen in het Brussels Gewest	45
Gebouwen in Vlaanderen	46
Gebouwen in Wallonië en in de Duitstalige Gemeenschap.....	46
Enige cijfers.....	47
Facility en veiligheid	47

// PERSONEEL 48

Evolutie van de personeelssterkte in 2007	48
Gecertificeerde opleidingen	49
Overige opleidingen en vormingsactiviteiten.....	50
Stages in het buitenland	50
Ziekteverzuim	51
Jobstudenten	51
Vrijwillige medewerkers	51
Verhuisploeg	52
Personeelsfeest in Tervuren	52
Een feestelijk afscheid.....	53

III. BUDGETTAIRE VERANTWOORDING

// INKOMSTEN EN UITGAVEN 57

// EPILOOG: EVALUATIE EN VOORUITBLIK 64

BIJLAGE

// PUBLICATIES IN 2007 67

Na kritische analyse van het jaarverslag 2005-2006 werd begin 2008 besloten om het concept van het jaarverslag 2007 drastisch te wijzigen. Er werd gekozen voor de publicatie van een beknopt jaarlijks verslag bestemd voor het grote publiek, voor de bezoekers van het Rijksarchief en voor instellingen, organisaties en personen die hun archieven aan het Rijksarchief toevertrouwen. Naast een papieren versie in beperkte oplage wordt dit jaarverslag ook langs elektronische weg beschikbaar gesteld, zoals dit voor de meerderheid van de federale overheidsdiensten reeds het geval is (Cd-rom, website). Onderhavig verslag geeft aan waarvoor het Rijksarchief staat, wat onze medewerkers doen, hoe en waarom ze bepaalde taken uitvoeren en tot welke resultaten hun inspanningen leiden. Het verslag 2007 is ook zakelijker en heeft de ambitie om zo getrouw mogelijk de activiteiten van onze instelling weer te geven. Het is gericht op de kerntaken van de organisatie, het bevat weinig namen en data maar wel cijfers die aangeven op welke terreinen vooruitgang werd geboekt. Voor één van de kerntaken van het Rijksarchief, nl. het toezicht op het archiefbeheer bij de openbare overheden, werd voor het eerst een afzonderlijk, eveneens beknopt, jaarverslag opgesteld, dat vooral bedoeld is voor de leden van de federale regering en voor de verantwoordelijken van diverse overheden.

2007 was opnieuw een erg gevuld jaar met vele nieuwe uitdagingen, grote en kleine realisaties, lichtpunten, maar ook met zwakkere momenten. Stap voor stap werden evenwel de objectieven, zoals verwoord in het strategisch en operationeel plan 2005-2008, gerealiseerd. Als hoogtepunten in de werking van het Rijksarchief kunnen vermeld worden: de verhoging van de dotatie met 450.000 € (recurrent), de beslissing van de federale ministerraad van 16 februari tot de bouw van drie nieuwe rijksarchieven (Gent, Brugge, Namen) en de neerlegging op 28 februari van het wetsvoorstel Destexhe e.a. voor de modernisering van de Archiefwet (Senaat, Commissie voor Institutionele Aangelegenheden). Het afgelopen werkjaar werd veel aandacht besteed aan het moderniseren van de bedrijfscultuur, aan de uitbouw van een volwaardig human resources-beleid en aan vorming. Deze drie aandachtspunten dienen slechts één doel: het optimaal benutten en inzetten van de bij de medewerkers aanwezige vaardigheden, kennis en expertise. Tientallen nieuwe medewerkers werden aangeworven (met de meest uiteenlopende profielen) en de instelling kon het afgelopen werkjaar de vruchten plukken van de invoering van het nieuw organogram (eind 2005) en de benoeming van collega's in diverse leidinggevende functies. Inzake materieel beheer werden geen opvallende uitschieters genoteerd. Er werd verder geïnvesteerd in veiligheid, in de vernieuwing van de ICT-infrastructuur en in de uitbreiding van de opslagcapaciteit, zowel voor digitale documenten als voor documenten op klassieke dragers. Nieuwe stappen werden gezet in de voorbereiding van de digitale studiezaal en in de modernisering van het financieel beheer. De Nationale Loterij zegde het Rijksarchief aanzienlijke middelen toe voor de uitbreiding van de infrastructuur voor digitalisering. Het Rijksarchief te Hoei werd om veiligheids- en praktische redenen gesloten en de dienst verhuisde in de zomer van 2007 naar Luik. Om de grondige renovatie van het Rijksarchief te Antwerpen mogelijk te maken verhuisde ook deze dienst naar een andere locatie, nl. naar het Rijksarchief te Beveren. Vergeten wij niet de vrijwilligerswerking te vermelden. De dagelijkse inzet van vrijwilligers in de Rijksarchieven betekent elk jaar een belangrijke meerwaarde voor het vervullen van de hoofdplicht van de instelling: de publieke dienstverlening.

In de sector van het archieftoezicht en de advisering over de nog niet overgebrachte archieven, twee archiefwettelijke taken, werd het team van inspecteurs versterkt, werden de procedures opnieuw vastgelegd, werden nieuwe taakafspraken gemaakt en gestart met het meer systematisch uitvoeren van archiefaudits en het opstellen van selectielijsten, ook in domeinen waar het Rijksarchief tot voor kort weinig actief was zoals in de domeinen van de sociale zekerheid, binnenlandse zaken, financiën, wetenschapsbeleid en mobiliteit. De bedoeling van deze vernieuwde aanpak is bijdragen tot een betere naambekendheid van het Rijksarchief bij diverse overheden, het zoeken naar een goede gestructureerde samenwerking met archiefvormers en het sneller overbrengen van maatschappelijk waardevolle archieven. In verband met het collectiebeleid werd vooruitgang geboekt inzake digitalisering van onder meer genealogische bronnen, het ontsluiten van tientallen archiefbestanden die tot dan toe nauwelijks of slecht toegankelijk waren en het via de website aanbieden van toegangen. Met dit laatste werden twee ambities van de instelling gerealiseerd: het verbreden van het publieksbereik en het vergroten van het virtuele aanbod

aan informatie, diensten en producten door effectieve inzet van digitalisering en ICT-toepassingen. Het Rijksarchief verwierf, net zoals vorige jaren, tientallen meters boeken en tijdschriften en tal van nieuwe archieven, zowel van publiekrechtelijke als privaatrechtelijke oorsprong. De totale aangroei van de in 2007 aan het Rijksarchief toevertrouwde documenten bedroeg net geen 12 km. Een bijzondere aanwinst waren de 'Oorlogsschadedossiers Tweede Wereldoorlog' die door de FOD Binnenlandse Zaken werden overgedragen.

De eerste maatregelen werden genomen voor de uitbouw van het elektronisch depot en voor het opstarten van een vernieuwd restauratieatelier. In verband met het wetenschappelijk onderzoek dient de goedkeuring te worden vermeld, door de Minister van Wetenschapsbeleid, van drie nieuwe meerjarige onderzoeksprojecten en van drie doctoraatsbeurzen. Naast deze tijdelijke projecten houdt het onderzoek dat door de archivariissen wordt uitgevoerd, vooral verband met de geschiedenis van de archiefvormers (institutionele geschiedenis) en de reconstructie van de context waarin de archieven zijn ontstaan. Dit onderzoek is immers essentieel voor de dienstverlening.

Belangrijke aandachtspunten waren uiteraard de publieke dienstverlening en de communicatie en de promotie. Het Rijksarchief is hard op weg om een moderne, laagdrempelige, publieksgerichte en vraaggerichte instelling te worden. Zowel de vernieuwde website als de digitale nieuwsbrief konden op veel positieve reacties rekenen van een gevarieerd publiek van bezoekers en geïnteresseerde onderzoekers, van snuffelaars en diepgravers. De appreciatie van het werk van de archivariissen en archiefmedewerkers mochten we ook ervaren via de vorig jaar georganiseerde klantenuquête (kwaliteitsmonitor), via de tientallen mails van tevreden 'klanten' en contacten met onderzoeksgroepen en universiteiten. Ondanks de mogelijkheid die geboden wordt om zonder kosten met de eigen digitale camera stukken te fotograferen – voor persoonlijk gebruik – liepen de inkomsten uit reproductie niet verder terug. De ervaringen met de toepassing van het leeszaalreglement (2006) waren doorgaans zeer positief. Geen enkele kans werd onbenut gelaten om onze collecties en nieuwe producten – vooral publicaties – aan het ruime publiek kenbaar te maken en om bezoekersgroepen, studenten e.a., de gelegenheid te bieden kennis te maken met de werking van het Rijksarchief.

Ondanks al deze hoopgevende signalen kijkt het Rijksarchief nog steeds aan tegen belangrijke uitdagingen: het verder optimaliseren van de dienstverlening en de communicatie, het wegwerken van de achterstanden inzake ontsluiting en beschikbaarstelling, de vernieuwing van de infrastructuur, zowel van de publieksruimten als van de depotruimten, en tot slot het spelen van een voortrekkersrol inzake digitale archivering. De implementatie van de digitale studiezaal – d.w.z. het via het intranet aanbieden van toegangen en digitale documenten – verloopt trager dan verwacht omdat de capaciteit om investeringsdossiers voor te bereiden en op te volgen onvoldoende blijkt. Ondanks de uitbreiding van het personeelsbestand en de invoering van efficiëntere werkmethodes inzake ontsluiting en bewerking van archieven, blijven belangrijke archiefbestanden nog steeds ontoegankelijk. Het moment waarop alle niet-geïnteriseerde archieven die de instelling beheert, ontsloten zullen zijn, is helaas nog niet voor morgen – al zetten tientallen archivariissen, collectiebeheerders en de grote schare jobstudenten die elke zomer het personeel van de instelling vervoegen, zich met hart en ziel in voor de verdere ontsluiting van en de materiële zorg voor archieven. De vernieuwing en de uitbreiding van de infrastructuur blijft eveneens een knelpunt. Voor de opslag van documenten zijn archiefdiensten nu eenmaal sterk afhankelijk van duurzame investeringen (in gebouwen, in opslag en apparatuur). De renovatie- en nieuwbouwprojecten duren te lang, de voorbereiding ervan verloopt doorgaans moeizaam en de middelen zijn voorlopig ontoereikend om in alle Rijksarchieven dezelfde kwaliteitsvolle dienstverlening te waarborgen. Indien, tot slot, het Rijksarchief zijn rol als kenniscentrum inzake archiefbeheer ten volle wil spelen, is het verwerven van expertise inzake het beheer van elektronische documenten essentieel. In het afgelopen werkjaar werden de eerste stappen op dit terrein weliswaar gezet door een bewuste aanwervingspolitiek, maar het zal wellicht nog enkele jaren duren alvorens het Belgisch 'nationaal archief' op dit terrein de erkenning geniet die het verdient.

Karel Velle
Algemeen Rijksarchivaris

De bevoegdheid tot regeling en bestuur van het Rijksarchief berust bij de Algemeen Directeur, die uiteraard wordt bijgestaan door een reeks van advies- en beslissingsorganen die hem helpen bij het uitvoeren van het strategisch en operationeel plan. Sinds verschillende jaren wordt de organisatie aangestuurd door de **staf**, die eenmaal per maand samenkomt en is samengesteld uit vier personen: de Algemeen Directeur en de departementshoofden. Afhankelijk van de agenda worden de dossierbeheerders uitgenodigd (HR, ICT, boekhouding, enz.). De staf is op de eerste plaats een orgaan waar informatie en ervaringen worden uitgewisseld, ideeën in concrete plannen worden omgezet en taakafspraken worden gemaakt. In de schoot van de staf worden ook alle strategische beslissingen genomen. De staf valideert het personeelsplan en de ontwerpen van interne circulaires en richtlijnen, beoordeelt de periodieke verslagen van het wetenschappelijk personeel en neemt beslissingen in verband met gebouwen en infrastructuur, contracten en investeringen, vormingsinitiatieven, publicaties, collectiebeleid (verwerving, behoud, digitalisering), marketing en communicatie en publieke dienstverlening. Men kan stellen dat de staf de ondernemingsraad is, de cockpit van waaruit het Rijksarchief op koers wordt gehouden.

De **Commissie voor aanwerving en bevordering**, een orgaan belast met het verstrekken van advies inzake de aanwerving, benoeming en bevordering van statutair wetenschappelijk personeel, kwam in 2007 achtmaal samen¹. Een uitgebreide Commissie oordeelt over de aanvraag tot erkenning van het wetenschappelijk werk als vergelijkbaar met een doctoraat.

Een tweede advies- en beslissingsorgaan is de **Beheerscommissie**, die toeziet op het goede beheer van de instelling en minimaal vier maal per jaar samenkomt.

De Beheerscommissie² volgt het financiële en materiële beheer van de instelling, gerapporteerd door de Algemeen Directeur en is belast met het vastleggen van het driejarig kaderprogramma van de activiteiten van de instelling, het afsluiten van de rekeningen, het goedkeuren van de (aangepaste en initiële) begrotingen en houdt toezicht op de aankopen boven 5.500 €, de overheidsopdrachten en de aanwerving van personeel op eigen middelen door de instelling. Daarnaast volgt de Beheerscommissie de infrastructuur en de onderhoudswerken, de veiligheidsmaatregelen m.b.t. personeel, publiek en goederen, evenals de aankoop van artistieke en historische verzamelstukken op.

Een derde orgaan dat de directie van het Rijksarchief bijstaat is de **Wetenschappelijke Raad**³. Tot de voornaamste taken van de Raad behoren: het voorstellen van de kandidaten voor leidinggevende functies, het beoordelen en rangschikken van de voorstellen van wetenschappelijke onderzoeksprojecten (meerjarige projecten, doctoraten, projecten voor de aanwerving van de zgn. 'toegevoegde onderzoekers') en van voorstellen voor subsidies voor investeringen in wetenschappelijke infrastructuur te financieren door de Nationale Loterij, evenals het verstrekken van advies inzake strategische dossiers zoals de modernise-

¹ De Commissie voor aanwerving en bevordering bestaat uit: L. Grauls (voorzitter), adviseur-generaal bij de POD Wetenschapsbeleid en verantwoordelijk voor het HR-beleid van het departement, de Algemeen Directeur (verslaggever) en drie professoren (L. François (UGent), A. Tixhon (FUNDP) en S. Jaumain (ULB)). Afhankelijk van de agenda worden één of meerdere leden van het leidinggevend personeel (departements- en afdelingshoofden) uitgenodigd. De uitgebreide Commissie telt bijkomende externe leden.

² De voorzitter, W. De Smet, adviseur-generaal, R. Renier, attaché en de secretaris, J. Lust, attaché van de POD Wetenschapsbeleid maken, evenals de leidende ambtenaren (de Algemeen Directeuren van het Rijksarchief en de Koninklijke Bibliotheek), vier externe leden (afkomstig uit de publieke en private sector) en de voorzitters van de Wetenschappelijke Raad van het Rijksarchief en de Koninklijke Bibliotheek, deel uit van de Beheerscommissie. Verder omvat het orgaan de inspecteur van Financiën (G. Snykers/P. Annicaert), de rekenplichtigen (C. Delhovren en A. Bastien) en de personeelsvertegenwoordigers (C. de Moreau de Gerbehaye en M. Van Droogenbroeck) van de respectieve instellingen. Stemgerechtigd zijn de voorzitter en een ambtenaar van het departement, de twee Algemeen Directeuren (K. Velle en P. Lefèvre) en de vier externe leden (G. Jacobs, J. Dauwe, C. Redant en B. Demoulin).

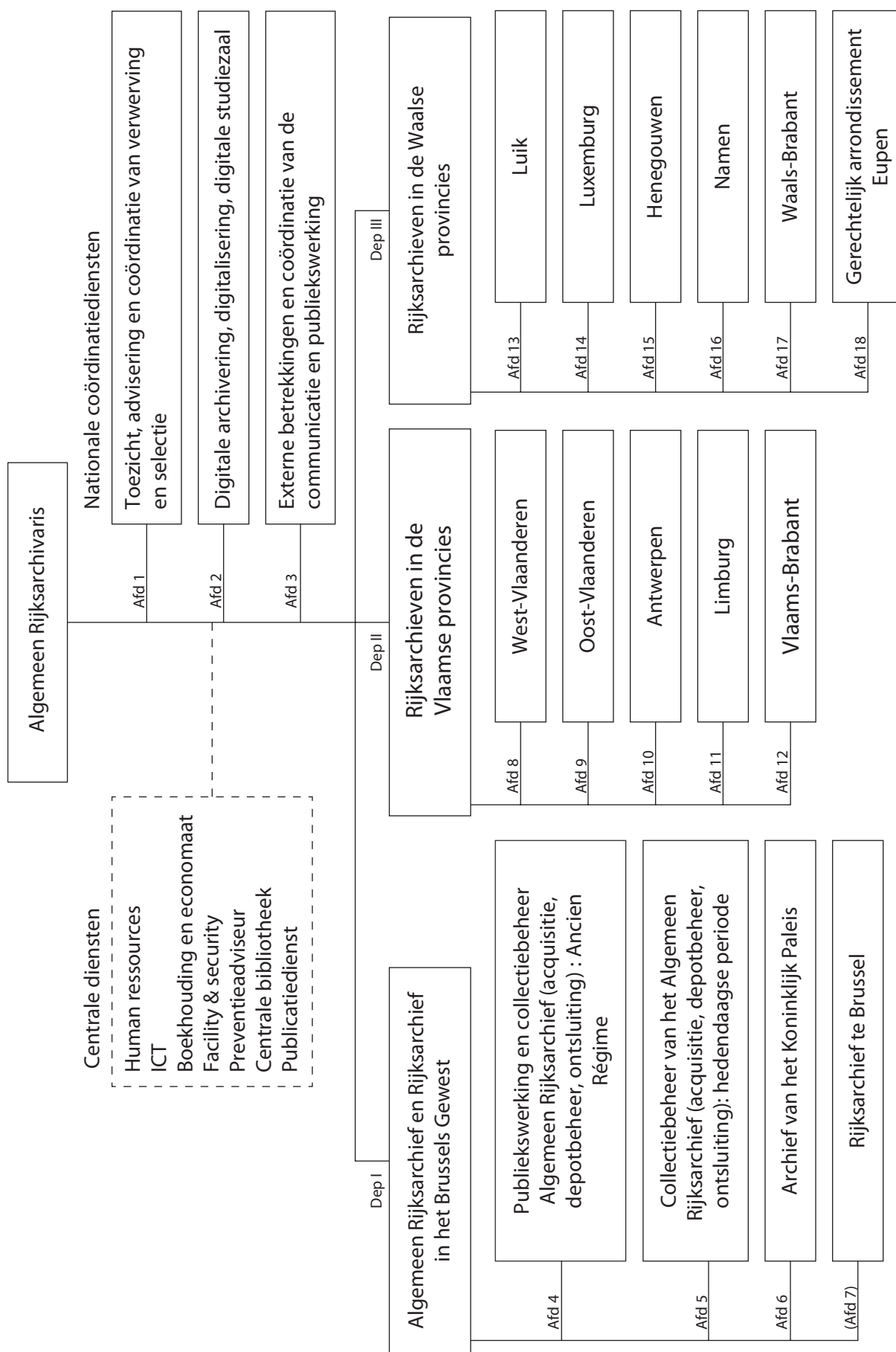
³ De Wetenschappelijke Raad wordt voorgezeten door Prof. dr. C. Bruneel (UCL) en is samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende Belgische universiteiten en het leidinggevend personeel van de instelling. De Algemeen Directeur is ambtshalve ondervoorzitter van het orgaan. H. Coppens, departementshoofd, nam in de zomer 2007 ontslag als lid van de Raad. De Raad kan terugblikken op een gevuld werkjaar (negen bijeenkomsten).

ring en herziening van de Archiefwet, het leeszaalreglement, de herziening van het statuut van de wetenschappelijke instellingen en hun beheersorganen en de algemene organisatie van de instelling (inplanting van gebouwen, e.d.) voor zover die een impact hebben op het wetenschappelijk onderzoek binnen de instelling. Op de agenda komen regelmatig onderwerpen die verband houden met de samenwerking met de universiteiten (departementen geschiedenis) en andere wetenschappelijke instellingen. De Raad heeft eveneens een belangrijke taak in verband met de uitvoering van het personeelsplan.

In 2007 verstrekte de Raad een gemotiveerd advies in verband met de aanwerving van twaalf statutaire wetenschappelijke personeelsleden en stelde hij het profiel op voor de vacantverklaring van een aantal leidinggevende functies: hoofd van departement II (Vlaanderen) en hoofd van de afdelingen 7 (Brussel), 11 (Limburg) en 16 (Namen). Eveneens in 2007 verleende de Raad zijn advies in verband met de benoeming van het hoofd van afdeling 10 'Antwerpen' en afdeling 17 'Waals-Brabant'.

Tot slot werkt het Rijksarchief ook nauw samen met de vertegenwoordigers van de vakorganisaties. In het **Basisoverlegcomité** (BOC)¹, dat in 2007 viermaal bijeenkwam, worden de dossiers in verband met welzijn op het werk en veiligheid (o.m. de goedkeuring van het jaargetieplan voor welzijn op het werk) behandeld, evenals alle aangelegenheden die betrekking hebben op het statuut en de loopbaan van het personeel, zoals de toepassing van het huishoudelijk reglement, de loopbaanontwikkeling, de uitvoering van het personeelsplan, enz. De bijdrage van de externe leden van het BOC wordt als zeer constructief beschouwd.

¹ Volgende vakorganisaties hadden in 2007 vertegenwoordigers in het BOC: ACV / CSC, ACOD, VSOA / SLFP.

STEDS EEN RIJKSARCHIEF IN DE BUURT

I. PRESTATIES EN RESULTATEN IN 2007

KENCIJFERS: ENKELE BELANGRIJKE CIJFERS EN EVOLUTIES OP EEN RIJTJE			
		2007	2006
Personeel	Personeelsleden	263	234
	Voltijdse equivalenten	226,85	211,37
Gebouwen	Totale operationele oppervlakte (m ²)	108.303	104.457
	Vloeroppervlakte archiefruimten (m ²)	75.024	74.696
	Vloeroppervlakte publieksruimten (m ²)	10.136	9.211
	Bergcapaciteit archieven en bibliotheek (m ²)	357.431	343.874
Beheerd archief	in strekkende meter	227.114,59	215.201,4
Aanwinsten	in strekkende meter	11.913,24	5.287
Werkbezoeken		72.487	80.437
Publicaties		81 (10.334 blz.)	52 (15.601 blz.)
Aantal lezerskaarten		6.782	7.021
Archief ontsloten via ABS-Archeion	Archiefblokken	17.983	15.819
	Archiefbestanddelen	6.153.431	5.325.648
	Toegangen	11.991	10.715
	Archiefvormers	18.570	12.758
Archief gedigitaliseerd	Aangroei digitalisering intern (in beelden)	115.974	83.170
	Aangroei digitalisering GSU (in beelden)	821.444	846.953
	Aangroei digitalisering extern (in beelden)	194.551	220.356

Toezicht op het archiefbeheer van overheidsdiensten

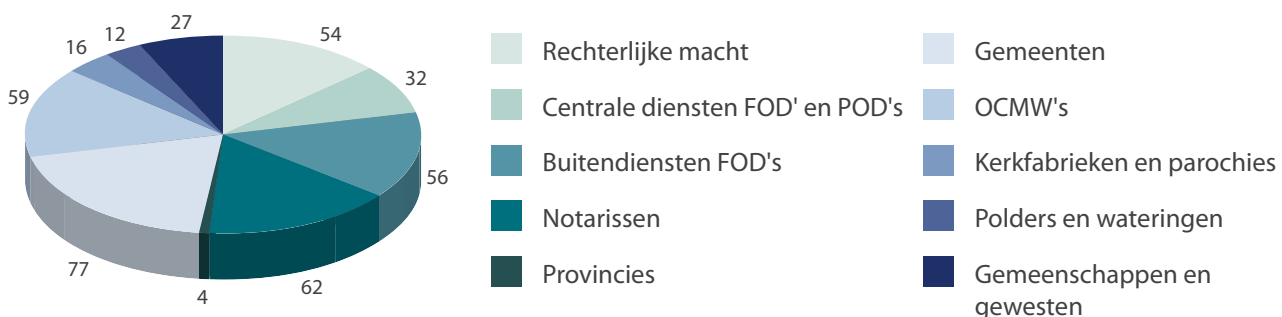
Met uitzondering van de archieven die onder het Waals archiefdecreet (2001) vallen, wordt het archiefbeheer van Belgische overheidsdiensten nog steeds geregeld door de Archiefwet van 1955. Deze verleent de Algemeen Rijksarchivaris en zijn gemachtigden de bevoegdheid toezicht uit te oefenen op de bewaring van de archieven van alle hoven en rechtbanken en van alle openbare besturen en instellingen. Bovendien mag geen enkel door een overheid opgemaakt of ontvangen archiefstuk vernietigd worden zonder uitdrukkelijke toestemming van de Algemeen Rijksarchivaris.

Dit toezicht op overheidsarchieven is zowel toevertrouwd aan de archivariissen van de afdeling 'Toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie' (opgericht eind 2006), als aan de archivariissen verbonden aan de Rijksarchieven in de provincies. De afdeling oefent toezicht uit op de centrale diensten van de federale instellingen (FOD's, POD's, openbare instellingen), terwijl het toezicht op de buitendiensten van de federale administraties, op de hoven en rechtbanken van de rechtelijke macht en op de lokale en regionale instellingen ressorteert onder de Rijksarchieven in de Provinciën.

In 2007 waren 41 archivariissen betrokken bij dit activiteitendomein, hetzelfde aantal als in 2006. Ze hebben 748 bezoeken afgelegd en 1156 dagen besteed aan hun zendingen: het dubbele van hun inspanningen in 2006 (399 bezoeken en 502 dagen).

Van de 399 overheidsdiensten waarmee in 2007 contact werd opgenomen, hangen 54 af van de rechterlijke macht (hoven, rechtbanken, parketten en arbeidsauditoraten), 32 zijn centrale diensten van de FOD's en POD's en 56 vormen buitendiensten van de FOD's. Verder werden 60 notarissen en 2 kamers van notarissen geteld, 4 provinciale instellingen, 77 gemeenten of gemeentelijke archiefdiensten, 59 OCMW's, 16 kerkfabrieken en parochiale archieven, 12 polders en wateringingen en 27 organisaties die afhangen van de gemeenschappen en de gewesten.

Contacten met overheidsdiensten inzake 'Toezicht'

Naast gerichte en specifieke contacten voert het Rijksarchief ook meer globale archiefaudits uit. Deze hebben voornamelijk tot doel de betrokken diensten te helpen bij het beheer en de bewaring van hun archief, met respect voor de van kracht zijnde wetgeving, maar ook met het oog op de rendabiliteit. In 2007 werden dergelijke globale evaluaties gerealiseerd voor de centrale diensten van de federale politie en werd een andere opgestart voor het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. Naast deze 2 auditrapporten werden 152 inspectierapporten opgesteld voor evenveel verschillende diensten en instellingen.

Advies

Zoals de naam het zegt, biedt de afdeling 'Toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie' ook inhoudelijke ondersteuning aan die administraties die het beheer van hun documenten willen verbeteren. Ze biedt adviezen, werkinstrumenten en specifieke vormingsactiviteiten aan, die duidelijk gericht zijn op praktische oplossingen.

Zo stelt het Rijksarchief praktische richtlijnen op over de verschillende aspecten van het archiefbeheer. Een in 2007 op vraag van de FOD Justitie opgesteld voorontwerp van koninklijk besluit – dat hopelijk in 2008 wordt gepubliceerd – heeft de minimale kwaliteitseisen bepaald inzake bewaring, ordening en toegankelijkheid van de archieven beheerd door de griffies en parketsecretariaten van de rechterlijke macht.

Naast de richtlijnen over archiefbeheer voor de openbare archiefvormers stelt het Rijksarchief – in antwoord op veelgestelde vragen – ook adviesbrochures voor diezelfde doelgroep op. In 2007 kwam het thema van de organisatie van een archiefverhuis aan bod.

Door hun bevoorrechte positie van waarnemers en evaluatoren van het archiefbeheer in het openbaar domein op alle bestuursniveaus, spelen rijksarchivarissen bovendien de rol van coördinatieorgaan tussen de overheidsdiensten. Ze moedigen de uitwisseling van informatie en goede praktijken inzake archiefbeheer aan, brengen de overheidsdiensten met elkaar in contact, enz. In het Rijksarchief te Bergen bijvoorbeeld werd een ontmoetingsdag voor notarissen belegd, om hen vertrouwd te maken met de procedures voor het overdragen aan het Rijksarchief van de archieven van hun voorgangers.

Verwerving en selectie van archieven

Het Rijksarchief voert ook een geïntegreerd beleid inzake het toezicht en de verwerving van overheidsarchieven, in combinatie met een beleid van prospectie en verwerving van particuliere archieven. Dit impliceert een interne coördinatie gericht op het optimaliseren van de middelen waarover het Rijksarchief beschikt.

Rekening houdend met de enorme omvang van overheidsarchief is het onmogelijk – en het is trouwens niet nodig – om alle documenten te bewaren. Het opstellen van archiefselectielijsten, hét basisinstrument bij uitstek voor een adequaat archiefbeheer, is dan ook de absolute prioriteit voor het Rijksarchief.

Een archiefselectielijst is een systematisch overzicht, een lijst van alle archiefreeksen – op papier of in digitale vorm – die door een persoon of een organisatie gevormd en ontvangen worden in het kader van hun activiteiten. Daarin wordt per archiefreeks onder meer de administratieve bewaartermijn en de definitieve bestemming vermeld. Zo weet de organisatie van bij aanvang welke documenten na verloop van de administratieve bewaartermijn mogen vernietigd worden en welke blijvend bewaard moeten worden omwille van hun historisch belang of hun bewijswaarde. Het aanmerken van documenten als ‘te vernietigen’ en het verlenen van toelatingen tot vernietiging gebeurt uiteraard volgens weldoordachte criteria.

De rijksarchivarissen hebben in 2007 een dertigtal archiefselectielijsten opgesteld. Ze hebben ook archivarissen in dienst van federale, regionale of gemeentelijke administraties geholpen bij het opstellen van archiefselectielijsten.

Vóór: archieven aangetroffen in de garage van een overheidsdienst

Na: dezelfde archieven, na selectie, geordend en verpakt in een rek in het Algemeen Rijksarchief (donkere dozen)

Toezicht en advies in cijfers

In 2007 werd voor de eerste maal in de begroting van het Rijksarchief een post uitgetrokken voor het toezicht. Het bedrag van € 2.850,62 dekt in essentie de kosten voor de verplaatsingen van de inspecteurs en voor de organisatie van de coördinatievergaderingen van enkele werkgroepen.

Enkele indicatoren geven een helder beeld van de activiteiten en van de resultaten behaald in 2007.

Contacten met overheidsdiensten inzake toezicht op archiefbeheer	408
Auditrapporten met betrekking tot het archiefbeheer van een archiefvormer	2
Inspectierapporten	152
Archiefselectielijsten opgemaakt door het Rijksarchief	28
Aan instellingen verleende toelatingen tot vernietiging	192
Instellingenstudies over overheidsdiensten	24
Richtlijnen of adviezen inzake archiefbeheer	44
Advies- of informatiebrochures	3
Sensibiliseringsinitiatieven georganiseerd voor archiefvormers (bv. informatiesessies, geleide bezoeken aan het Rijksarchief)	26
Door het Rijksarchief georganiseerde opleidingen over archiefbeheer voor overheidsdiensten	8
Tussenkomensten met het oog op de recuperatie van archieven die openbaar verkocht worden (bescherming van het openbaar domein)	2

Een uitgebreid verslag van de activiteiten van het Rijksarchief inzake toezicht en advies wordt afzonderlijk gepubliceerd.

DE GROOTSTE ARCHIEFBEWAARINSTELLING IN BELGIË

Meer dan 200 strekkende kilometer archief

Een van de archiefruimtes van het Rijksarchief te Anderlecht

Compactus in het Rijksarchief te Bergen

Archieven vormen de schriftelijke neerslag van handelingen en activiteiten van een organisatie of een persoon. Overeenkomstig de regels van de archiefwetenschap moeten zij worden bijgehouden per organisatie of persoon die de documenten in kwestie heeft opgemaakt of deze van elders heeft ontvangen. Zo'n geheel van documenten dat van één archiefvormer afkomstig is, heet een archiefbestand of een archief.

Dagelijks worden massa's nieuwe documenten gecreëerd. Nadat deze stukken hun oorspronkelijke functie van bewijsstuk of geheugensteun hebben verloren, worden zij door archiefmedewerkers onderworpen aan een strenge selectie. Slechts een klein deel komt in aanmerking voor blijvende bewaring als bron voor historisch onderzoek. Bij archief denken we spontaan aan geschreven of gedrukte documenten. Maar een archiefstuk kan ook de vorm aannemen van een kaart, een tekening, een foto, een geluidsopname of een computerbestand.

De kern van het archiefbezit van het Rijksarchief wordt gevormd door de overheidsarchieven, meestal ingedeeld in twee periodes: het ancien régime tot 1795 (toen de meeste overheidsinstellingen werden afgeschaft) en de periode van 1795 tot nu, de hedendaagse periode. Het Rijksarchief bewaart zowel archieven van de federale overheid, als archieven van overheidsinstanties op lokaal, provinciaal en gewestelijk niveau.

Ook particuliere archieven kunnen bij ons worden geraadpleegd: archieven van kerkelijke instellingen, zoals abdijen, kloosters, kerken e.d.; archieven van particuliere personen en (adellijke) families; archieven van bedrijven, genootschappen en verenigingen... En niet te vergeten: tal van politici en ministeriële kabinetten hebben hun archief bij het Rijksarchief in bewaring gegeven.

Diverse verzamelingen, waaronder de verzameling 'Kaarten en plattegronden', de plakaten en ordonnanties van het ancien régime, doodsbrieven, fotocollecties enz. vormen een mooie aanvulling op de eigenlijke archiefbestanden.

Fragment uit de oudst bekende kaart van Diest, Archief van de Raad van Brabant

Nieuwe archieven

Jaarlijks, om niet te zeggen wekelijks, groeit de omvang van de archieven die door het Rijksarchief worden beheerd. In 2007 was die aangroei spectaculair: er is sprake van een verdubbeling van de aangroei tegenover het voorbije jaar. Waar in 2006, over de diverse Rijksarchieven gespreid, het aantal strekkende meter archieven toenam met 5.287 meter, is in 2007 sprake van een toename van 11.913,24 meter. Daarin zijn dan nog niet eens de 3.000 kadasterplans verrekend die in het Rijksarchief Aarlen werden neergelegd.

Aangroei in 2007 van de door het Rijksarchief beheerde bestanden, in strekkende meter

Type archief	Aangroei 2007	Beheerde archief op 31.12.2007	Beheerde archief op 31.12.2006
Archieven van overheidsinstellingen tot 1795			
Centrale overheden	0	9.695,11	9.695,11
Regionale en bovenlokale overheden	0,55	11.304,88	11.304,33
Lokale overheden	4,02	11.058,26	11.054,24
Totaal	4,57	32.058,25	32.053,68
Archieven van overheidsinstellingen vanaf 1795			
Hoven en rechtbanken	5.107,74	36.901,84	31.794,1
Centrale departementen van de nationale/federale regering	4.096,43	27.213,48	23.117,05
Centrale departementen gemeenschaps- en gewestregeringen	48,44	1.286,37	1.237,93
Buitendiensten en openbare instellingen federale overheid	148,63 + 3000 plans	27.773,2 + 3000 plans	27.624,57
Buitendiensten en openbare instellingen deelstaten	0	1.803,73	1.803,73
Provincie	175	14.615,23	14.440,23
Regionale en bovenplaatselijke overheden	54	1.293,66	1.239,66
Gemeenten en andere plaatselijke overheden	320,98	9.461,04	9.140,06
Totaal	9.951,22 + 3000 plans	120.348,55 + 3000 plans	110.397,33
Archieven van overheidsinstellingen voor en na 1795			
Polders en wateringingen	0	358,27	358,27
Notarissen	1.262,18	15.460,26	14.198,08
Totaal	1.262,18	15.818,53	14.556,35
Archieven van het Koninklijk Paleis	5,05	3045,05	3040
Archieven van privaatrechtelijke instellingen			
Kerkelijke instellingen	41,24	6.494,48	6.453,24
Particuliere organisaties, verenigingen, bedrijven	420,37	25.791,71	25.371,34
Families en personen	155,56	13.189	13.033,44
Totaal	617,17	45.475,19	44.858,02
Verzamelingen			
Parochieregisters en klappers	1,05	1.898,77	1.897,72
Burgerlijke stand en tafels	0	5.156,89	5.156,89
Andere documentaire verzamelingen	72	3.313,36	3.241,36
Totaal	73,05	10.369,02	10.295,97
Totaal van het beheerde archief	11.913,24 + 3000 plans	227.114,59 + 3000 plans	215.201,35

Uitgesplitst over de verschillende Rijksarchieven, geeft dit het volgende beeld:

Aanwinsten per archiefbewaarplaats in 2007, in strekkende meter
(exclusief de overbrengingen tussen rijksarchieven onderling)

Archiefbewaarplaats	Aangroei in 2007	Aangroei in 2006
Dept. I – Brussel		
ARA	339,21	1.735
Archief van het Koninklijk Paleis	5,05	25
Rijksarchief te Brussel (Anderlecht)	434,77	99
Rijksarchief te Brussel II (Hopstraat)	4.046,43 ⁱ	
Totaal	4.825,46	1.859
Dept. II – Vlaamse provincies		
Antwerpen	156,5	198
Beveren	4.097,83	677
Brugge	109,9	117
Gent	25,25	38
Hasselt	157,02	76
Kortrijk	101,84	299
Leuven	37,38	16
Ronse	0,64	16
Totaal	4.686,36	1.421
Dept. III – Waalse provincies		
Aarlen	295,77 + 3000 plans	72
Luik (+ Hoei)	249,58	814 + 17
Louvain-la-Neuve	51,09 ⁱⁱ	103
Bergen	1.319,81	643
Namen	204,87	96
Saint-Hubert	45,6	150
Doornik	38,5	37
Eupen	196,2	75
Totaal	2.401,42 + 3000 plans	2.007
Algemeen totaal Rijksarchief	11.913,24 + 3000 plans	5.287

ⁱ Het Rijksarchief te Brussel II (Hopstraat) ontving ook 821,34 strekkende meter registers van de Burgerlijke Stand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voordien bewaard op het Rijksarchief te Beveren.

ⁱⁱ Het Rijksarchief te Louvain-la-Neuve ontving ook 220 strekkende meter parochieregisters en registers van de Burgerlijke Stand van het arrondissement Nijvel, voordien bewaard op het Rijksarchief te Saint-Hubert.

De gigantische aangroei in Beveren heeft veel te maken met de plaats die dit Rijksarchief bekleedt als ‘tussendepot’ voor alle Rijksarchieven in Vlaanderen die met plaatsgebrek te kampen hebben – en dat hebben ze allemaal, met uitzondering van het Rijksarchief te Hasselt. De omvangrijke hedendaagse archieven – zoals de archieven van rechtbanken en van buitendiensten van de FOD Financiën – die door overheidsdiensten in de verschillende ressorten in Vlaanderen worden neergelegd, worden bijgevolg niet overgebracht naar het Rijksarchief dat de overdracht voorbereidt en begeleidt, maar dadelijk naar het Rijksarchief te Beveren. Eenzelfde rol speelt meer en meer het Rijksarchief te Brussel II (Hopstraat). De overdracht van de haast 4 kilometer ‘oorlogsschadedossiers Wereldoorlog II’ door de FOD Binnenlandse Zaken gebeurde onder de leiding van de afdeling 5 ‘Hedendaagse archieven’ van het Algemeen Rijksarchief,

► De grootste archiefbewaarinstelling in België

maar de archieven werden ondergebracht in het complex 'Haseldonckx' aan de Hopstraat.

Ook een aantal Rijksarchieven in de Waalse provincies kende een merkelijke aangroei: nu het Rijksarchief te Bergen in een nieuw gebouw is gehuisvest, werd van start gegaan met de systematische verwerving van rechtbank- en notariaatsarchieven. Laatstgenoemde archieven waren in 2007 eveneens in Aarlen en Namen een aandachtspunt.

Conservering en restauratie

Het materieel behoud van de aan het Rijksarchief toevertrouwde archieven is één van onze primaire taken. De permanente bewaring van archiefdocumenten vergt een opslag in speciaal daarvoor toegeruste ruimten die beantwoorden aan strenge eisen inzake temperatuur, luchtvochtigheid en brand- en waterbeveiliging.

De archieven zelf worden opgeborgen in zuurvrije mappen en archiefdozen, voorzien van de nodige identificatiekenmerken. Archieven die in de loop der tijd zijn aangetast, moeten worden hersteld en opnieuw ingebonden.

Kabinetsarchief bij overdracht aan het Rijksarchief

Ontstopping en verpakking van archief

Basisconservering: ontstoffen en verpakken

Jobstudenten hervpakken archieven in het ARA en in Doornik

De jobstudenten die in de zomer van 2007 in de verschillende Rijksarchieven aan de slag gingen, hebben tal van werkzaamheden verricht die te maken hadden met de materiële zorg voor archief. Hun realisaties waren indrukwekkend: ze vlakten en ontstoften documenten en plooiden verpakkingsmateriaal. Ruim 5.500 strekkende meter archief werd herverpakt en van etiketten voorzien. Andere jobstudenten droegen bij tot de nadere ontsluiting van 844 strekkende meter archief en 500 kaarten: alles samen werden 3.552 beschrijvingen ingevoerd.

De activiteiten van de jobstudenten in cijfers

Vlakken van documenten	118 strekkende meter
Ontstoften van documenten	1.188 strekkende meter
Plooien van archiefdozen	17.892 dozen
Herverpakken van archief	5.500 strekkende meter
Kleven van etiketten op mappen	91.138 etiketten
Kleven van etiketten op dozen	13.957 etiketten
Invoeren van archiefbeschrijvingen	3.552 beschrijvingen

Restauratieprojecten in het eigen restauratieatelier

2007 was een overgangsjaar voor het restauratieatelier. De ploeg werd uitgebreid en er werd van start gegaan met de (voorbereiding van) de inrichting van een nieuw en ruimer restauratieatelier, dat in 2008 in gebruik zal worden genomen.

Wat de eigenlijke restauratieactiviteiten in 2007 betreft : 33 kaarten, 3 documenten, 2 zegels, 1 tegenzegel, 2 affiches en 1 register maakten het voorwerp uit van een restauratie-operatie. 8 speciale bewaar dozen werden vervaardigd en 16 documenten en 1 schaalmodel werden klaargemaakt om tentoongesteld te worden.

Uitbestede restauratie

Het in gespecialiseerde restauratieateliers laten restaureren van archiefdocumenten is een zeer dure aangelegenheid. Gelet op de beperkte budgetten kunnen slechts mondjesmaat stukken worden gerestaureerd. In 2007 was dat niet anders en werden slechts twee registers met minuten van notarissen en een verzameling charters in restauratie gegeven.

Andere informatiedragers

Om gebruiksschade te voorkomen, worden veelvuldig geraadpleegde archieven (parochieregisters, registers van de burgerlijke stand) of bepaalde risicoarchieven (b.v. kaarten, plattegronden, tekeningen, oude perkamenten charters) overgebracht op een andere informatiedrager, voornamelijk op microfilm. Een bijzondere zorg zal in een zeer nabije toekomst moeten worden besteed aan de conservering van de digitale gegevensbestanden waarvan de overbrenging naar het Rijksarchief wordt voorbereid.

Overbrenging op microfilm

In 2007 werden in het Rijksarchief zelf 661 archiefeenheden gemicrofilmd. Het ging hierbij vaak om volumi-

► De grootste archiefbewaarinstelling in België

neuze registers, getuige het aantal pagina's dat werd gemicrofilmd: ongeveer 92.400 pagina's.

Digitalisering

Het in digitale vorm omzetten van archiefdocumenten is één van de prioriteiten van het Rijksarchief. Deze bekommernis moet niet alleen worden begrepen vanuit conserveringsoogpunt, maar ook vanuit ons streven om vanaf 2009 de 'digitale leeszaal' te verwezenlijken. Deze thematiek komt verderop uitgebreid aan bod onder het kopje 'Archieven in een digitale wereld'.

Project 'zegelverzameling': voorbereiding digitalisering

De afdeling Archieven van het ancien régime beheert onder meer de verzameling van 38.000 zegelafgietsels, de tweede grootste verzameling ter wereld. Deze verzameling zal integraal worden gedigitaliseerd, zodat raadpleging via de website van het Rijksarchief mogelijk wordt. In 2007 werd het concept van het project op punt gesteld, zodat in 2008 met de realisatie kan worden gestart. Allerhande tests – fototests, coderingsproeven – werden uitgevoerd en de materiële voorbereiding van de afgietsels werd aangevat. Bij dit project zullen 11 medewerkers worden betrokken, en het zal 7 tot 8 jaar lopen.

De verzameling zegelafgietsels bewaard op het ARA, de tweede grootste ter wereld (na Parijs)

Archieven toegankelijk maken

Volgens de archiefwet van 1955 zijn in principe alle archieven van meer dan 100 jaar die door een overheidsorgaan aan het Rijksarchief zijn overgedragen, openbaar. In de geest van de openbaarheid van bestuur wordt alles in het werk gesteld om ook de raadpleging van meer recente archieven te waarborgen, zonder evenwel de bescherming van de persoonlijke levenssfeer uit het oog te verliezen.

Eén van de hoofdtaken van het wetenschappelijk personeel bestaat in het toegankelijk maken van archiefbestanden. Daartoe worden zeer diverse producten ontwikkeld. De meest courante zijn: de weg- en zoekwijzers, brochures waarin het gebruik van bepaalde archiefbestanden of van bepaalde soorten documenten wordt uitgelegd, de archievenoverzichten waarin op een beknopte wijze het totale archiefbezit van een Rijksarchief wordt beschreven, en vooral de archiefinventarissen waarin de archiefbestanddelen in een wetenschappelijk verantwoorde orde worden beschreven. Aan de basis van elke archiefinventaris ligt een institutioneel-historisch onderzoek, waarbij aan het licht gebracht wordt hoe organisaties in het verleden functioneerden, welke bevoegdheden zij hadden en welke activiteiten zij ontplooiden, welke werkprocessen werden toegepast en tot welke archiefvorming deze aanleiding hebben gegeven.

Deze publicaties worden gedrukt in de drukkerij van het Rijksarchief en te koop aangeboden aan zeer democratische prijzen.

In 2007 werden 81 inventarissen en toegangen gedrukt (samen 10.334 bladzijden).

Een volledige lijst van de publicaties verschenen in 2007 is opgenomen in bijlage.

Ontsluitingsprojecten

In alle Rijksarchieven lopen ontsluitingsprojecten die – gezien de aard van de archiefbestanden waarop ze betrekking hebben – quasi continu doorlopen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de notariaatsarchieven, een rijke bron voor elk historisch of genealogisch onderzoek: de wet van 4 mei 1999 bepaalt immers dat notarissen hun minuten en repertoria ouder dan 75 jaar in bewaring moeten geven op het Rijksarchief. Archieven van hoven en rechtbanken, van het Kadaster, van hypotheek-, registratie- en ontvangkantoren e.d. worden evenzeer met de regelmaat van een klok neergelegd in de verschillende Rijksarchieven, en zo snel mogelijk ontsloten. Naast deze uitermate belangrijke ‘recurrente’ ontsluitingsopdrachten werden in 2007 in elk Rijksarchief ook *one-of-a-kind* archieven geordend en beschreven.

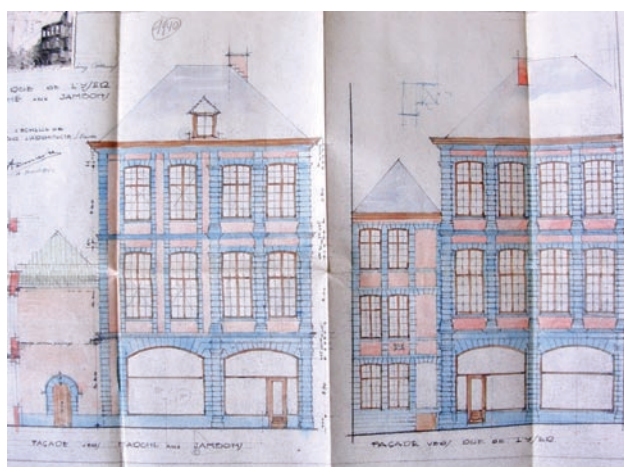
Foto uit Boelwerfarchief

In het Rijksarchief te Beveren werd de inventarisering afgerond van het archief van ‘Boelwerf’, een scheepswerf met wereldfaam opgericht in 1829. Het gaat om 124 strekkende meter archief, dat meer dan 26.500 bedrijfsfoto’s bevat, en dat onderzoeksperspectieven biedt voor zowel de bedrijfsgeschiedenis als de sociale geschiedenis van de scheepbouwsector en de gemeente Temse.

Ook een zeer rijke fotoverzameling bevat het archief van IMALSO, de intercommunale maatschappij die van 1929 tot 1999 verantwoordelijk was voor aanleg en onderhoud van de Scheldetunnels, ontsloten door het Rijksarchief te Antwerpen.

Archieven uit oorlogstijd kwamen in 2007 in ruime mate aan bod. Omvangrijke bestanden die betrekking hebben op krijgsgevangenen, schoolkolonies, collaboratie e.d. tijdens W.O. I werden ontsloten (Algemeen Rijksarchief), evenals de archieven van krijgsauditoraten uit de naoorlogse periode, en van het Krijgshof uit 19de-begin 20ste eeuw (Rijksarchief te Brussel en Rijksarchief te Namen). De diverse reeksen ‘Oorlogsschadedossiers Tweede Wereldoorlog’ die in 2007 door de FOD Binnenlandse Zaken werden overgedragen, werden nog datzelfde jaar grotendeels ontsloten. Het betreft hier niet minder dan 3,9 km documenten – met fotomateriaal – die nieuwe onderzoekspistes openen naar de oorlog zelf én naar het dagelijks leven in de naoorlogse periode. Bij de ‘oorlogsschadedossiers’ werden ook 500 m. dossiers

aangetroffen van kolonialen die schade leden ten gevolge van de Congolesse onafhankelijkheid in 1960. Ze bevatten een schat aan informatie over de Belgische gemeenschap in Congo!

Uit de 'oorlogsschadedossiers': Doornik, hoek rue de l'Yser en marché aux Jambons

Het Rijksarchief te Aarlen legde zich in 2007 vooral toe op de ontsluiting van verschillende reeksen archieven afkomstig van het Luxemburgs provinciebestuur, met documenten die teruggaan tot 1825 over: gemeentelijke gebouwen, provinciale architecten, hinderlijke bedrijven, mijnen en steengroeven, riolering, watervoorziening. En in het Rijksarchief te Bergen werd het zogenaamde 'Frans en Hollands fonds', van 220 strekkende meter, ontsloten. Het is een van de weinige Henegouwse bestanden die in mei 1940 ontsnapt zijn aan de vlammen. Een zeer rijk archief, dat nog maar weinig werd benut bij gebrek aan toegangen. Maar daarin zal vanaf nu snel verandering komen.

Nog andere ancien régime-archieven werden in 2007 (beter) toegankelijk gemaakt. In het Rijksarchief te Hasselt liep in 2007 de inventarisering van de schepenbanken en laathoven ten einde. In Brussel (Anderlecht) werd de ontsluiting van de belangrijke reeks 'processen van de steden (behalve Brussel)' van de Raad van Brabant aangevat. In het ARA werd de ordening en beschrijving van diverse reeksen van grote centrale en supra-provinciale overheidsinstellingen als Geheime Raad, Grote Raad van Mechelen en Rijselse Rekenkamer verdergezet. In de Rijksarchieven van Leuven en Gent kwam de ontsluiting van abdijarchieven, van respectievelijk de Ninoofse Sint-Cornelius- en Sint-Cyprianusabdij en de Gentse Sint-Pietersabdij aan bod.

Leeszalen in heel het land

Archieven worden verworven, bewaard en ontsloten om te kunnen worden geraadpleegd in onze leeszaalen die ten dienste van het publiek werden ingericht in het Algemeen Rijksarchief te Brussel en in de Rijksarchieven in de Provinciën.

Begin 2007 telde het Rijksarchief 19 archiefbewaarplaatsen annex leeszaalen. Na de overbrenging van het Rijksarchief Hoei naar Luik – een operatie die plaatsvond in augustus-september 2007 – bleven nog 18 Rijksarchieven over. Eind oktober werd, met het oog op de grondige renovatie van het gebouw, ook de tijdelijke overbrenging van de archieven bewaard in Rijksarchief Antwerpen naar Beveren voltooid. De microfilmverzameling van RA Antwerpen bleef evenwel in Antwerpen: ze is sinds 30 oktober 2007 consulteerbaar in een daartoe speciaal ingerichte –

Tijdelijke microfilmleeszaal ingericht in de Antwerpse Sanderusstraat, om tegemoet te komen aan de noden van de genealogen tijdens de verbouwing van het Rijksarchief te Antwerpen. De originele archieven van het ressort Antwerpen kunnen worden geraadpleegd in het Rijksarchief te Beveren.

ook tijdelijke – leeszaal in de Sanderusstraat.

Alle Rijksarchieven beschikken over een bibliotheek, waarin de lezers een keur van lokale en regionale studies kunnen raadplegen.

Ook de centrale bibliotheek in het Algemeen Rijksarchief groeit gestaag aan. De collectie omvat niet enkel historische studies betreffende een waaier van periodes, thema's en regio's, maar ook een groot aanbod aan archivalische boeken en tijdschriften. In 2007 liepen 567 tijdschriftenabonnementsen en werden 3290 titels verworven en in de catalogus ingevoerd. De centrale bibliotheek telde 453 werkbezoeken van externe lezers, en 750 van eigen archiefmedewerkers.

Onze lezers en hun wensen

Bezoekersaantallen

Verkochte lezerskaarten

Rijksarchief	Totaal 2007	20 €	10 €	5 €	0 €	Totaal 2006
Beveren	828	551	33	169	75	865
ARA / AGR	784	174	387	175	48	674
Anderlecht	655	428	74	104	49	800
Leuven	504	302	101	66	35	433
Bergen	465	345	10	107	3	379
Luik	436	324	43	68	1	404
Namen	404	198	87	91	28	366
Kortrijk	401	237	11	72	81	402
Antwerpen	363	249	17	59	38	532
Doornik	298	244	8	44	2	288
Hasselt	293	183	11	84	15	300
Gent	278	78	140	51	9	291
Aarlen	265	166	11	83	5	301
Brugge	261	202	21	38	0	319
Ronse	236	154	11	69	2	282
Saint-Hubert	151	107	1	43	0	130
Eupen	104	39	9	49	7	133
Hoei	56	38	3	8	7	122
	6782	4019	978	1380	405	7021

Legende

20€ = gewoon tarief | 10€ = studententarief | 5€ = weekkaart | 0€ = bezoekers ambtshalve of van rechtswege

De Rijksarchieven hebben een trouw publiek: ondanks de integratie van het Rijksarchief te Hoei in het Rijksarchief te Luik en de tijdelijke sluiting van het Rijksarchief te Antwerpen, en ondanks de mogelijkheid om meer en meer vooronderzoek te verrichten via de nieuwe website, is het aantal uitgereikte lezerskaarten matig gedaald tegenover vorig jaar: 6.782 in 2007, tegenover 7.021 in 2006.

Uit de tarieven van de verkochte kaarten valt op te maken dat studenten het meest over de vloer komen in het Algemeen Rijksarchief en in de Rijksarchieven in Gent, Leuven en ook Namen. De meest 'vaste klanten' zijn evenwel op zoek naar hun stamboom. Genealogen en familiekundigen brengen jaarlijks vaak tiental-

len dagen door in de leeszaal van één of meerdere Rijksarchieven. Dat valt af te lezen uit het aantal werksessies dat in 2007 in de Rijksarchieven werd opgetekend, aangezien leeszaalbezoekers zich bij elk bezoek dienen te registreren (maximaal eenmaal per dag).

Rijksarchief	2007	2006
ARA / AGR	4.170	4.272
Anderlecht	8.531	9.843
AKP / APR	550	544
Antwerpen	4.250	6.270
Beveren	8.762	9.595
Brugge	3.651	4.008
Gent	1.922	3.199
Hasselt	2.570	3.352
Kortrijk	4.878	5.258
Leuven	5.825	5.358
Ronse	1.873	2.413
Aarlen	3.049	3.522
Luik (+ Hoei)	7.494	9.592
Bergen	5.648	3.548
Namen	4.071	4.267
Saint-Hubert	1.000	946
Doornik	3.574	3.737
Eupen	669	713
Totaal	72.487	80.437

Het totale aantal werkbezoeken in 2007 is meer ingrijpend gedaald dan de verkoop van lezerskaarten. Dat laat zich ook aflezen uit het gemiddeld aantal werkbezoeken per lezer: waar dat in 2006 nog 11,46 bedroeg, is dat in 2007 afgenomen tot 10,68. Een logische evolutie, aangezien steeds meer materiaal wordt aangeboden op diverse websites – overigens niet alleen op de website van het Rijksarchief, maar eveneens op websites van genealogische verenigingen, heemkundekringen, documentatiecentra.

Bij de interpretatie van het gemiddeld aantal bezoeken moet er wel mee rekening worden gehouden, dat gratis kaarten in principe enkel worden uitgereikt aan mensen die slechts één maal komen, en dat met een weekkaart maximaal 5 werkbezoeken kunnen worden afgelegd. Het gemiddeld aantal werkbezoeken per 'gemiddelde' lezer komt daarmee nog iets hoger te liggen.

Waar in het Archief van het Koninklijk Paleis en in Saint-Hubert het aantal werkbezoeken ongeveer status quo blijft, gaan de Rijksarchieven te Leuven en te Bergen duidelijk in tegen de dalende trend: in Leuven komen steeds meer studenten over de vloer, en in Bergen geeft het cijfer uit 2006 een vertekend beeld, aangezien dat jaar de leeszaal enige maanden gesloten was wegens de verhuis naar het nieuwe gebouw. Datzelfde lot was in 2007 het Rijksarchief te Antwerpen beschoren: de leeszaal sloot in september en oktober om de verhuis van de archieven naar het Rijksarchief te Beveren mogelijk te maken. In november en december was in Antwerpen enkel een microfilmleeszaal open in de Sanderusstraat.

De sterke daling in het Rijksarchief te Gent heeft een heel andere oorzaak. Waar Gent traditioneel door veel studenten wordt bezocht, verliepen in het academiejaar 2007-2008 de seminarie-oefeningen in de opleiding Geschiedenis anders: 97 kandidatuurstudenten kochten een lezerskaart van het Rijksarchief (studententarief), kregen een opdracht op basis van door het Rijksarchief gedigitaliseerde bronnen, en werkten op eigen PC hun taak af.

De 'Kwaliteitsmonitor': een tevredenheidsonderzoek onder archiefbezoekers

In 2007, net zoals in 2005, participeerden alle Rijksarchieven aan de 'Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven 2007. Een onderzoek onder archiefbezoekers in Nederland en België'. Deze publieksbevraging moet toelaten een beter beeld te krijgen van het lezerspubliek, van hun onderzoeksthema's en van hun wensen, en peilt tevens naar de klanttevredenheid.

De 838 formulieren die opgehaald werden, toonden aan dat de algemene tevredenheid over onze dienstverlening met 83% zeer hoog ligt (bijna gelijk aan het resultaat van 2005 dat 84% bedroeg). Ook het profiel van de gemiddelde lezer blijft ongewijzigd: man, 50+, gepensioneerd, hoger opgeleid, en op zoek naar genealogische informatie.

	Genealogie	Historisch	Woning / straat	foto's en/of prenten
Geslacht				
Man	73%	73%	72%	64%
Vrouw	25%	27%	27%	35%
Gemiddelde leeftijd				
34 jaar of jonger	4%	38%	23%	32%
35-49 jaar	14%	12%	15%	21%
50-64 jaar	46%	28%	41%	37%
65+ jaar	35%	22%	20%	10%
Opleidingsniveau				
Laag	4%	3%	3%	8%
Middelbaar	43%	25%	37%	28%
Hoog	51%	73%	59%	63%
Werkzaamheid				
Werkzaam	29%	43%	47%	59%
Schoolgaand, studeren	2%	14%	7%	8%
Gepensioneerd, brugpensioen	58%	34%	33%	18%
Overig, incl. geen opgave	10%	9%	11%	14%
Soort dienstverlening				
Leeszaalbezoek	85%	82%	78%	72%
Internetsite	41%	50%	47%	62%
Schrijftelijk	13%	25%	28%	31%
- e-mail	10%	22%	21%	29%
- brief	3%	3%	7%	2%
Telefonisch	18%	28%	32%	32%

Overzicht van de kenmerken van de bezoekers van het Rijksarchief

Om een optimale dienstverlening te garanderen, zijn vooral verbeteringen nodig in de volgende domeinen: de gebouwen en de leeszaalen (toegang voor mindervaliden; ontmoetings-/ontspanningsruimte voor het publiek), de kwaliteit van gereproduceerde documenten en de levertijd van deze reproducties, en de website (meer helderheid, meer inhoud, meer duidelijkheid over de informatie beschikbaar in de databanken).

In 2008 zullen inspanningen worden geleverd om deze punten concreet aan te pakken. Uiteraard vraagt dit een investering op het vlak van personeel en middelen. Wat de opleiding en vorming van personeel betreft, worden in de komende maanden verder cursussen en opleidingen voorzien. Op technisch vlak zullen nieuwe *reader scanners* geplaatst worden en wordt de digitale leeszaal verder uitgebouwd. Vanuit een constante bekommernis tot verbetering van de dienstverlening, wordt de website (en meer bepaald het onderdeel *Databanken*) continu uitgebreid. Verder wordt gewerkt aan een kwaliteitshandvest en aan FAQ's, om nog doeltreffender tegemoet te komen aan de vragen van de bezoekers van de website.

De resultaten van de Kwaliteitsmonitor kunnen worden bekeken op onze website.

Voor een breder publiek: rondleidingen en tentoonstellingen

Groepen en verenigingen kunnen een geleid bezoek reserveren in elk van de Rijksarchieven. Onder de leiding van een archivaris kunnen geïnteresseerden op die manier kennismaken met onze instelling en het werk van de archivaris, en de meest tot de verbeelding sprekende documenten van dichtbij bekijken.

Ook studenten geschiedenis, archief- en bibliotheekwetenschappen e.a. komen regelmatig een groepsbezoek brengen dat hen verder leidt dan de leeszaal, waar ze hun opzoekingen doen. Zowel in het Algemeen Rijksarchief als in de provinciale rijksarchieven kunnen ze terecht voor rondleidingen door het gebouw en de archiefruimtes, maar even goed voor meer inhoudelijke seminars over het gebruik van specifieke bronnen. 's Zomers ontvangt het Algemeen Rijksarchief traditioneel de studenten van de door het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika ingerichte 'Summerschool'.

Zelfs leerlingen van lagere en secundaire scholen komen geboeid kijken en luisteren.

Summerschool-studenten bestuderen een kaart van Congo (in het restauratie-atelier van het ARA)

Rondleiding in de archiefruimtes van het ARA

Op Erfgoeddagen en opendeurdagen kunnen individuele bezoekers ook een blik achter de schermen werpen.

In 2007 namen het Algemeen Rijksarchief en de rijksarchieven in de Vlaamse provincies deel aan de Erfgoeddag rond het thema 'Niet te schatten' en organiseerden tijdelijke tentoonstellingen rond 'waarden' van archieven. Het Rijksarchief te Kortrijk richtte zich uitdrukkelijk tot gezinnen, met de tentoonstelling 'Weggooiën of bewaren' waaraan een interactief spel was gekoppeld: 'Kruip in de huid van de archivaris'. 800 bezoekers kwamen een kijkje nemen.

Regelmatig organiseert het Rijksarchief tentoonstellingen voor het grote publiek. Op deze tentoonstellingen worden unieke en fascinerende archiefdocumenten afgewisseld met foto- en filmmateriaal en met voorwerpen uit collecties van verzamelaars.

Thematisch zijn deze tentoonstellingen meestal gelinkt aan een historisch thema, dat om een of andere reden in de schijnwerpers staat.

In 2007 waren dat bv. 'Spaak, Rothschild, Snoy. Van Hertoginnendal tot het Verdrag van Rome' (inkomhal ARA) en '300 Jahre evangelisches Pfarrhaus in Eupen (1707-2007)' (georganiseerd door het Rijksarchief te Eupen in de evangelische pastorie te Eupen).

Ook recent verworven archieven of nieuwe publicaties vormen een mooie gelegenheid voor een thematentoonstelling. 'N.v. Congo. Beelden van Belgische ondernemingen in Congo' (ARA), een tentoonstelling gerealiseerd in samenwerking met de Vereniging voor de Valorisatie van Bedrijfsarchieven (VVBA), toonde foto's en documenten uit archieven van koloniale ondernemingen. Het Rijksarchief te Luik besteedde – met

een tentoonstelling die doorging op de ING-zetel te Luik – aandacht aan de *'Schatten van het Rijksarchief te Luik'*.

Schatten uit het Rijksarchief Luik

N.v. Congo : beelden van Belgische ondernemingen in Congo (ARA)

Naast het zelf organiseren van tentoonstellingen werken Rijksarchieven vaak mee aan tentoonstellingen georganiseerd door derden, bv. door het selecteren en uitlenen van archiefstukken. Het Rijksarchief te Namen verleende zo zijn medewerking aan de tentoonstelling *'Vauban entre Sambre et Meuse 1707-2007'*, die te bekijken viel in de Citadelle van Namen.

En de reizende tentoonstelling *'Archief op het Spoor'*, een initiatief van het Waas Archievenoverleg waaraan het Rijksarchief te Beveren meewerkte, toerde in 2007 langs culturele centra, archiefdiensten, scholen, rusthuizen, tot zelfs in een shopping centrum in het Waasland.

De tentoonstelling vertelt aan de hand van archiefstukken verhalen die zich in een ver of minder ver verleden in het Waasland afspeelden. In de bijhorende dvd *'Het leven zoals het is: archief'* worden acht Wase archiefdiensten, waaronder het Rijksarchief te Beveren, voorgesteld.

Kleur in het Rijksarchief! In het najaar bood de tentoonstellingsruimte van het Algemeen Rijksarchief onderdak aan tientallen schilderijen en beelden van jonge Latijns-Amerikaanse kunstenaars, naast werken van de beroemde Ecuadoriaanse schilder en beeldhouwer Pablo GUAYASAMIN. Het evenement, een initiatief van vzw Espacio Latino Americano, werd geopend in het bijzijn van talrijke Latijns-Amerikaanse diplomaten.

Werken van de Ecuadoriaanse kunstenaar Pablo GUAYASAMIN

Enige voorbeelden van werken van jonge Latijns-Amerikaanse kunstenaars

Studiedagen en workshops

Binnen de muren van het RA Luik is de vzw CELIDA (*Centre liégeois de documentation archivistique*) gevestigd. Naast vertegenwoordigers van de Luikse archiefdiensten bestaat het centrum uit genealogen, amateur-historici en wetenschappers. Om de archieven bewaard in het RA Luik te valoriseren, organiseren het Rijksarchief en CELIDA diverse activiteiten: een jaarlijkse voordrachtencyclus, een cursus paleografie, opendeurdagen, tentoonstellingen, studiedagen, bezoeken aan andere archiefcentra e.d. Naar aanleiding van de tentoonstelling *'Trésors des Archives de l'État à Liège'* werd in 2007 o.m. een studiedag ingericht *'Trésors des Archives de l'État à Liège. Conservation et valorisation du patrimoine archivistique'*.

De Rijksarchieven van Brugge en Kortrijk richtten zich in 2007 tot een heel andere doelgroep: ze organiseerden in Kortrijk een informatieavond rond het bewaren van archieven in de West-Vlaamse bedrijfswereld. De studiedag over *'Ondernemingen en Congo. De lotsbestemming van uitzonderlijk archivalisch erfgoed'*, een gezamenlijk initiatief van ARA en VVBA, mikte dan weer op een publiek van historici en archivariissen. In het verlengde ervan werd de tentoonstelling *'nv Congo sa. Beelden van Belgische ondernemingen in Congo'* geopend.

Studiedag 'Ondernemingen en Congo. De lotsbestemming van uitzonderlijk archivalisch erfgoed' (ARA, 19 oktober 2007)

Het Rijksarchief heeft zijn medewerking verleend aan het colloquium *'Het geheugen van onze gezondheid. Het medisch archief en zijn hulpbronnen'*, georganiseerd door Archief- en Bibliotheekwezen in België, dat zijn 100ste verjaardag vierde. Met sprekers uit zes verschillende landen (België, Nederland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Canada en China) had dit colloquium een internationale uitstraling. Aandacht werd besteed aan de talrijke gebruiksmogelijkheden van medisch archief, de perspectieven die de nieuwe technologieën bieden, maar ook aan de kritische ingesteldheid die de gebruiker van dergelijke archieven zich moet eigen maken.

Initiatieven voor genealogen

Rondleidingen van leden van heemkundekringen en VVF-afdelingen vinden op regelmatige basis plaats in het Algemeen Rijksarchief en de Rijksarchieven in de provincies.

Aangezien genealogen en familiekundigen een belangrijke doelgroep zijn, probeert het Rijksarchief ook meer gericht op hun vragen en wensen in te spelen. De studiedag *'Van stamboom tot demografie'* georganiseerd door het Rijksarchief Brugge in de Brugse Openbare Bibliotheek 'Biekorf' onderstreepte het belang van historisch-demografisch onderzoek en kon op heel wat belangstelling – ook van de regionale pers – rekenen.

Demonstratie Demogen Visu

In de leeszaal van het RA Kortrijk gaan op sluitingsdagen periodisch workshops voor beginnende genealogen door, een initiatief in samenwerking met de VVF-afdeling Kortrijk. En in het RA te Brussel (Anderlecht) ontmoeten familiekundigen elkaar in het najaar op de jaarlijkse studie- en ontmoetingsdag 'Genealogie begint bij u thuis'. In 2007 was ook minister Pascal Smet van de partij, en kreeg het evenement aandacht op TV Brussel.

Op deze dag kwam het in 2007 gelanceerde online analyseproject 'Demogen Visu' aan bod. 'Demogenners' kunnen van thuis uit akten van de burgerlijke stand analyseren, die vervolgens worden opgenomen in de databank 'Zoeken naar personen' van het Rijksarchief. De mogelijkheden van dit nieuwe project werden toegelicht op een ontmoetingsdag met genealogische verenigingen, die in het najaar doorging in de ontmoetingsruimte van het Algemeen Rijksarchief.

Studie- en ontmoetingsdag met genealogische verenigingen (25 september 2007)

Ook het RA Namen stelde zijn expertise ter beschikking van het grote publiek en verleende zijn medewerking aan een reportage over genealogisch onderzoek die gedraaid werd door de lokale televisie 'Canal C'.

Medewerking aan Tv-programma's en films

Het gebeurt regelmatig dat archiefdocumenten worden uitgeleend voor filmreportages. Een voorbeeld: in 2007 gebruikte de Japanse Publieke Omroep processtukken uit het archief van de Raad van Vlaanderen (Rijksarchief Gent) voor het draaien van een documentaire over de rechtspraak in de 15de en 16de eeuw.

Rijksarchivarissen waren ook graag geziene gasten in het Canvas-programma 'Verloren Land', waarin een Bekende Vlaming op zoek gaat naar zijn familiegeschiedenis. Het Rijksarchief werkte mee aan diverse afleveringen, zowel via het verlenen van hulp bij de opzoekingen van de Tv-ploeg, als via het geven van interviews, waarbij in sommige gevallen de archivarissen ook in beeld kwamen.

De bioscoopfilm *Modus Operandi* van Hugues Laneau – in de zalen vanaf maart 2008 – die het verhaal vertelt van de vervolging van de Joden in België, werd gerealiseerd met behulp van archiefstukken bewaard in het Algemeen Rijksarchief. Een rijksarchivaris maakte bovendien deel uit van het wetenschappelijk comité dat de makers van de film inhoudelijk bijstond.

Nog in 2007 werd een reportage over dichter Paul Van Ostaijen deels gedraaid in het Algemeen Rijksarchief. Programmamaker Marc Reynebau interviewde een archivaris en liet zich onder meer filmen in de archief-ruimtes en in de leeszaal.

Onze website en onze Nieuwsbrief

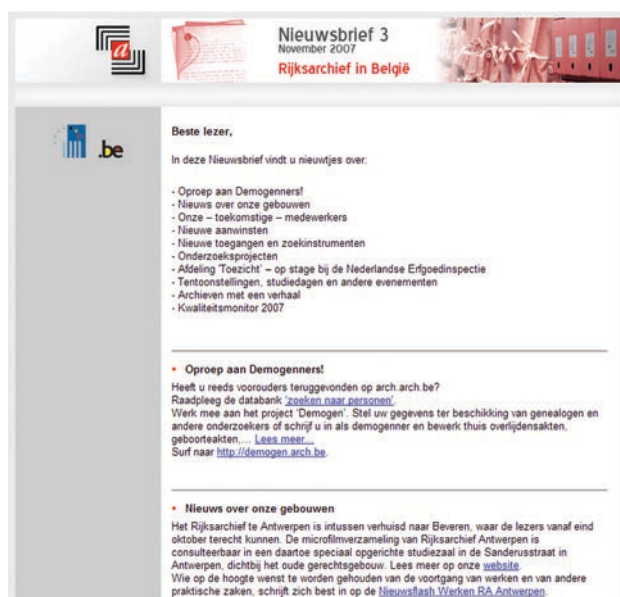
In 2007 zette het Rijksarchief een grote stap in de digitale wereld: op 15 juni ging onze nieuwe website online, en later diezelfde maand, op 27 juni, verstuurd we onze eerste elektronische Nieuwsbrief.

Op de website vindt men uiteraard informatie over adressen en openingsuren, en over de opdrachten en realisaties van het Rijksarchief. Een andere grote troef zijn de krachtige zoekroboten, die toelaten gericht te zoeken in verschillende databanken. Steeds meer bestanden zullen in de toekomst via deze zoekroboten toegankelijk worden vanaf het scherm. In de loop van 2007 werd de website verder uitgebouwd en werd de vertaling naar het Duits en het Engels aangevat.

Homepage van de nieuwe website, gelanceerd op 15 juni 2007

Maand	Unieke bezoekers	Aantal bezoekers	Pagina's	Hits
Juni 2007	10244	15254	351610	978123
Juli 2007	10476	15941	346969	943148
Augustus 2007	2898	3998	82867	237397
September 2007	11872	18073	349808	916897
Oktober 2007	12022	18554	360512	1003890
November 2007	14688	21792	465549	1293894
December 2007	12260	18209	438277	1087392
Totaal	75413	114058	2540649	7259131

In 2007 verschenen drie Nieuwsbrieven. Daarin stonden nieuwtjes te lezen over onze gebouwen, nieuwe aanwinsten en publicaties, onderzoeksprojecten, tentoonstellingen en studiedagen. In de rubriek 'Archieven met een verhaal' besteden we aandacht aan opmerkelijke 'vondsten'. Eind 2007 vond de nieuwsbrief zijn weg naar de mailbox van 4.533 abonnees. De Nieuwsbrief verschijnt in het Nederlands en het Frans. Abonneren kan gratis via de website van het Rijksarchief.

Het Rijksarchief is een wetenschappelijke instelling, die zich toelegt op institutioneel en archivalisch onderzoek. Dat onderzoek gebeurt enerzijds in het kader van de dagdagelijkse opdrachten die de archivariissen ontplooiën bij het ordenen en beschrijven van archieven, het redigeren van inleidende gedeeltes bij inventarissen, het opstellen van archiefbeheersplannen en selectielijsten, het beantwoorden van inhoudelijke vragen van lezers en overheden...

Anderzijds wordt op het Rijksarchief aan projectonderzoek gedaan. Sommige projecten vereisen fundamenteel onderzoek, dat dan resulteert in een doctoraatsproefschrift.

Onderzoeksprojecten

In 2007 liepen 12 onderzoeksprojecten:

Subsidiërende instantie	Titel van het project	Looptijd
Federaal Wetenschapsbeleid	De instellingen van openbaar nut of parastatalen in België. Oprichting, bevoegdheden, werking	2000-2007
Federaal Wetenschapsbeleid	Registratie en valorisatie van bedrijfsarchieven als bron voor de studie van de geschiedenis van de industrialisatie in de provincie West-Vlaanderen	2004-2008
Federaal Wetenschapsbeleid	Gids van de bronnen met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog in België en Belgisch Congo	2006-2010
Federaal Wetenschapsbeleid	Cultuur, wetenschap en onderwijs tussen 1794 en 1814: een archiefgids	2005-2007
Federaal Wetenschapsbeleid	Repertorium van lokale en regionale openbare instellingen in Henegouwen en Doornik (en het Doornikse) tijdens het Ancien Régime	2005-2008
Federaal Wetenschapsbeleid	Politieke machten en overheden in het Prinsbisdom Luik van de Middeleeuwen tot het einde van het Ancien Régime (985-1795): Bronnengids betreffende de centrale, regionale en lokale openbare instellingen	2006-2007
Federaal Wetenschapsbeleid	Registratie en valorisatie van bedrijfsarchieven als bron voor de studie van de geschiedenis van de industrialisatie in de provincie Oost-Vlaanderen in de voorbije twee eeuwen	2007-2010
Federaal Wetenschapsbeleid	'Justice and Society. Sociopolitical history of justice administration in Belgium 1795-2005'. (IAP-project)	2007-2010
Federaal Wetenschapsbeleid	Bijdrage tot het onderzoek naar intermediaire besturen in het graafschap Vlaanderen. Casus: land van Waas (1515-1795)	2007-2011
Federaal Wetenschapsbeleid	"Au Cœur de la Cour". Een analyse van het personeel en de werking van de griffie van de Raad van Vlaanderen (15de - 18de eeuw)	2007-2011
FWO-Vlaanderen (Max Wildiers-fonds)	Repertorium van de Latijnse scholen en hun archieven in de Zuidelijke Nederlanden (ca. 1500-1795)	2000-2004 2004-2006 2007-2008
2004-6: Fed. Wet. 2007-8: eigen middelen		
Koninklijke Commissie voor Geschiedenis	Ontsluiting van de diplomatieke correspondentie tussen Wenen en Brussel (1740/48 - 1790)	2007-2010

Nieuwe onderzoeksprojecten 2007

“Au Cœur de la Cour”. Een analyse van het personeel en de werking van de griffie van de Raad van Vlaanderen (15de - 18de eeuw)

Een doctoraatsproject waarbij een institutioneel en prosopografisch onderzoek wordt doorgevoerd in een archiefbestand van 1000 strekkende meter, dat wordt bewaard in het Rijksarchief te Gent.

Gevangenisarchieven en archieven van de gerechtelijke politie

Het Rijksarchief neemt deel aan het IUAP-project 'Justice and Society. Sociopolitical history of justice administration in Belgium 1795-2005'. Het betreft een onderzoeksproject waaraan drie Belgische universiteiten deelnemen (UCL, UGent en FUSL), het SOMA en de Vrije Universiteit Amsterdam en de Université de Lille III. Het project heeft als doel een sociopolitieke analyse te maken van de werking van het Belgische rechtssysteem van 1795 tot heden. Van de groep van 12 vorsers zijn twee aan de slag in het Rijksarchief. Zij zullen zich bezighouden met de inventarisatie van de archieven van de brigades van de gerechtelijke politie en de gevangenisarchieven uit de Waalse provincies en Brussel, en een archiefgids van justitie en politie in België opstellen.

Medewerkers van de IUAP 'Justice and Society'

Bijdrage tot het onderzoek naar intermediaire besturen in het graafschap Vlaanderen. Casus: land van Waas

Dit doctoraatsproject dat wordt uitgevoerd in het Rijksarchief te Beveren loopt op drie sporen: de organisatie van de kasselrij in kaart brengen, de rol van het Hoofdcollege analyseren en het politiek personeel van het Hoofdcollege bestuderen.

Registratie en valorisatie van bedrijfsarchieven als bron voor de studie van de geschiedenis van de industrialisatie in de provincie Oost-Vlaanderen in de voorbije twee eeuwen

Twee grote doelstellingen staan bij dit project voor ogen: de opsporing en valorisatie van bedrijfsarchieven en het industrialisatieonderzoek. Alle informatie zal worden samengebracht in een geautomatiseerd centraal register voor Vlaanderen, dat regelmatig zal worden aangevuld.

Gelijkaardige projecten werden reeds beëindigd voor de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2008 loopt het West-Vlaams luik af.

Ontsluiting van de diplomatieke correspondentie tussen Wenen en Brussel (1740/48 - 1790)

Deze belangwekkende diplomatieke briefwisseling wordt volledig geïndiceerd (persoons- en plaatsnamen, zaken) en voorzien van uitvoerige contextinformatie. Het project loopt in samenwerking met de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis.

Politieke machten en overheden in het Prinsbisdom Luik van de Middeleeuwen tot het einde van het Ancien Régime (985-1795): Bronnengids betreffende de centrale, regionale en lokale openbare instellingen.

De doelstelling van het project is tegemoet te komen aan de verzuchtingen van binnenlandse en buitenlandse onderzoekers, genealogen, amateur-historici en (universiteits-)studenten door het op punt stellen

van een bronnenoverzicht, dat tevens informatie verstrekt over toegankelijkheid en onderzoeksmogelijkheden.

Meer informatie over deze projecten is terug te vinden op onze website.

Beheren van archieven – inhoudelijke aspecten

Sensibiliseren: info- en vormingssessies

De verbetering van het archiefbeheer binnen de openbare diensten hangt in grote mate af van de bewustwording van de overheidsmanagers van het nut en van de voordelen van duurzame archivering. Het is een absolute noodzaak de leidende ambtenaren te overtuigen van het feit dat archief niet louter 'oud papier' is, maar dat het een bron van informatie en een instrument voor kennisbeheer vormt én van het feit dat een efficiënte selectie en een goede bewaring bijdragen tot een betere werking van de dienst.

Het Rijksarchief heeft in 2007 zijn inspanningen opgevoerd om de ambtenaren – van het hoogste niveau tot het uitvoerend niveau – te sensibiliseren. Dit gebeurt via verschillende kanalen: vergaderingen met het topmanagement, deelname aan door professionele netwerken (meer in het bijzonder de e-community van federale kennismanagers KMNet) georganiseerde werkvergaderingen of studiedagen, de organisatie van 26 communicatie-initiatieven (informatiesessies en geleide bezoeken aan het Rijksarchief) en 8 korte opleidingen van een halve dag of een dag voor de medewerkers van overheidsdiensten om hen vertrouwd te maken met het beheer van archief en met de voorbereiding van de overdracht van stukken aan het Rijksarchief.

Adviseren en faciliteren: richtlijnen en brochures

Zowel om de overheidsdiensten te herinneren aan hun verantwoordelijkheid en hun wettelijke verplichtingen inzake de bewaring van archief, als om hen de nodige inlichtingen te verschaffen om aan hun verplichtingen te voldoen, stelt het Rijksarchief praktische richtlijnen op over de verschillende aspecten van het archiefbeheer. Een in 2007 op vraag van de FOD Justitie opgesteld voorontwerp van koninklijk besluit heeft de minimale kwaliteitseisen bepaald met betrekking tot de bewaring, de ordening en de toegankelijkheid van de archieven beheerd door de griffies en parketsecretariaten van de rechterlijke macht. Gehoopt wordt dat dit koninklijk besluit in 2008 gepubliceerd wordt.

Naast de richtlijnen over archivering voor de openbare archiefvormers stellen de rijksarchivarissen ook adviesbrochures voor diezelfde doelgroep op, in antwoord op vragen die hen vaak door overheidsdiensten worden gesteld. In 2007 werd het thema van de organisatie van een archiefverhuis aangepakt.

Beheren van archieven – materiële aspecten

In de richtlijnen en adviesbrochures bestemd voor overheidsdiensten komen niet alleen elementen inzake inhoudelijk beheer aan bod, maar evenzeer inzake materiële aspecten, zoals het gebruik van zuurvrij opbergmateriaal, de bewaaromstandigheden van archief e.d.

In het Rijksarchief zelf is de materiële zorg voor archieven een constante bekommernis: het gaat immers om unieke documenten.

De permanente bewaring van archieven vergt een opslag in speciaal daarvoor toegeruste ruimten die beantwoorden aan strenge eisen inzake temperatuur, luchtvochtigheid en brand- en waterbeveiliging.

De archieven zelf worden opgeborgen in zuurvrije mappen en archiefdozen, voorzien van de nodige identificatiekenmerken. Teneinde de archiefvormers op dit punt behulpzaam te zijn, stelt het Rijksarchief zuurvrije archiefdozen ter beschikking tegen uiterst lage prijzen.

In 2005 en 2006 investeerde het Rijksarchief in een breed opgevat opleidingsprogramma 'materiële zorg voor behoudsmedewerkers'. De kernideeën van en conclusies over deze opleiding werden samengevat in het artikel *Materiële zorg & bedrijfscultuur* dat in 2007 werd gepubliceerd in *Science Connection* (nr. 17, p. 5-7). De verworven kennis werd omgezet in de praktische handleiding (*Z*)onder stof en (*z*)onder water: *Basiscursus archiefbehoud voor de medewerkers van het Rijksarchief*. De daarin opgenomen tips en richtlijnen zijn uiteraard ook bijzonder nuttig voor andere archiefbeheerders.

Het internationaal forum

Het Rijksarchief probeert de internationale contacten in het vakgebied van het archiefwezen te onderhouden en te versterken. Dit gebeurt op verschillende manieren.

Vooreerst worden jonge archivarissen in het kader van hun opleiding op vrij systematische manier naar het buitenland gezonden voor het bijwonen van colloquia en congressen over diverse onderwerpen. Vier collega's volgden, in het kader van de opleiding 'archieftoezicht' georganiseerd door afdeling 1 'Toezicht en advies', een stage van een week bij de Erfgoedinspectie in Den Haag. Een Nederlandse delegatie werd ontvangen op een workshop gewijd aan de behandeling van de door de administraties van de sector Financiën gevormde archieven. Een andere medewerkster van afdeling 1 maakte in Genève kennis met de werking van de *Archives d'État*, de archiefdienst van het Departement (Ministerie) van Economie en van Gezondheid, het stadsarchief van Genève en tot slot de archiefdienst van het Internationale Comité van het Rode Kruis. De stageverslagen werden intussen gepubliceerd.

Verder ontvangt het Algemeen Rijksarchief elk jaar – ook in 2007 – een stagiair van het *Institut National du Patrimoine*. Deze stages duren minstens een maand en zijn vooral bedoeld als kennismaking met de werkprocessen die in het Rijksarchief gehanteerd worden (ontsluiting, digitalisering en materieel beheer van archieven).

Het Rijksarchief verleende in 2007 zijn medewerking aan de *Summer School* die het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika Tervuren jaarlijks organiseert voor Congolese onderzoekers geïnteresseerd in archiefbeheer.

Naar jaarlijkse traditie nam een delegatie van Belgische rijksarchivarissen actief deel aan het Nederlands-Belgisch-Westfaals Symposium, dat in 2007 doorging in Hasselt. De Belgische collega's hielden er voordrachten over: 'Daar voor de ambtenaar. Adviesverstrekking door het Rijksarchief' en 'Moeten er nog stenen zijn? Archiefgebouwen in het digitale tijdperk'. De acta werden ondertussen door het Rijksarchief uitgegeven.

Eveneens in 2007 ontving het Rijksarchief binnen zijn muren een aantal buitenlandse delegaties, bestaande uit rijksarchivarissen en/of hoge ambtenaren werkzaam in departementen cultuur. Vaak werden deze vergezeld door ambassade-medewerkers. Het Algemeen Rijksarchief kreeg onder meer bezoek van een Cubaanse en een Japanse delegatie.

Op 24 april 2007 ratificeerde het Belgisch parlement het protocol dat wetenschappers en onderzoekers toegang geeft tot de archieven van de deportatie tijdens de Tweede Wereldoorlog, gevormd door de *Service internationale de Recherches – International Trading Service* (SIR/ITS) in Bad Arolsen (Duitsland). Deze archieven bevatten naar schatting 40 miljoen stukken met betrekking tot 17 miljoen personen, slachtoffers van raciale, politieke en economische vervolging. Het Rijksarchief werd, samen met ambtenaren van de FOD Buitenlandse zaken, buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking,

Bezoek van de Japanse Algemeen Rijksarchivaris en twee medewerkers (september 2007)

nauw betrokken bij de onderhandelingen die aan de ratificatie voorafgingen, meer bepaald voor wat de archief-technische aspecten betreft. Een vertegenwoordiger van het Rijksarchief nam deel aan de vergadering van de technische werkgroep, maar was ook betrokken bij de multilaterale besprekingen in de schoot van de *Commission internationale du SIR – International commission of the ITS*. In het najaar van 2007 gingen de eerste gesprekken van start in verband met de uitvoering van het protocol, meer bepaald over de overbrenging van de digitale kopies van de betrokken archieven naar het Rijksarchief.

Verder nam het Rijksarchief deel aan diverse werkvergaderingen georganiseerd door de *European Archives Group*, ingesteld door de Europese Commissie in verband met het opvolgen en bewerkstelligen van de op 14 november 2005 door de Europese Raad vastgelegde prioriteiten, zoals het voorkomen van de impact van calamiteiten op de bewaring van archieven (*disaster management*), het voorkomen van diefstal van archieven, de versterking van de internationale samenwerking in het domein van de lange-termijnbewaring van elektronische archieven, het onderhoud van een Europese portaalsite in verband met archiefwetgeving.

Het Rijksarchief stuurde een vertegenwoordiger naar de conferenties van de *European Board of National Archivists* (EBNA) (Berlijn, april 2007; Lissabon, december 2007). Tijdens de eerste conferentie toonde het Bundesarchiv welke vooruitgang werd geboekt op het terrein van de bescherming van archieven, de bouw en inrichting van archiefgebouwen, de digitale archivering en ontsluiting van archieven. De EBNA-vergadering van Lissabon stond in het teken van de standaardisering van de beschrijving van archieven en de certificering van kwaliteitssystemen in verband met het beheer van elektronische documenten. De acta van beide bijeenkomsten verschenen op het internet. Tot slot stuurde het Rijksarchief twee vertegenwoordigers naar de *Conférence Internationale de la Table Ronde des Archives* (CITRA) die doorging in Quebec (9-17 november 2007). Na Abu Dabi in 2005 en Curaçao in 2006, vormde deze CITRA-bijeenkomst de laatste van een trilogie rond het thema *Archives, Diversity, Globalisation*. De samenkomst in Quebec was gewijd aan 'samenwerking ter bewaring van de diversiteit' (*Cooperation to Preserve Diversity*), met sessies over de samenwerking tussen archiefdiensten, musea en bibliotheken, en over de rol van archiefdiensten bij de modernisering van de overheid. In de marge van het congres namen de vertegenwoordigers van de instelling deel aan werkvergaderingen van de beleidsorganen van de *International Council on Archives* (ICA) en van de *Association internationale des Archivistes francophones* (AIAF).

Digitalisering in het Rijksarchief

Digitalisering betekent een ingrijpende verandering in de werking van archiefdiensten. Zowel voor het personeel als voor het publiek betekent dit een totaal nieuwe aanpak. Ingevolge de impact en voornamelijk ook de kostprijs van digitalisering, is een systematische benadering noodzakelijk. Het Rijksarchief heeft ervoor geopteerd om een vaste en duurzame basis te creëren waarbinnen de huidige en toekomstige digitaliseringsprojecten kunnen uitgevoerd worden. De nadruk ligt op de integratie van de verschillende digitaliseringsprojecten in één groot geheel en op de blijvende bruikbaarheid van de resultaten op lange termijn. Het Rijksarchief heeft niet gekozen voor kleinere afzonderlijke projecten met een resultaat op korte termijn, maar voor de uitbouw van een digitale leeszaal met een goed gestructureerde back office.

De digitale leeszaal

'Digitale leeszaal' is een verzamelnaam voor diverse projecten die moeten leiden tot de raadpleging van digitale en gedigitaliseerde informatie in het Rijksarchief.

De digitale leeszaal is een reële én een virtuele onderzoeksruimte waarin zowel wetenschappelijke onderzoekers als historisch geïnteresseerden in de meest ruime zin van het woord informatie kunnen vinden over hun respectieve onderzoeksdomeinen.

De digitale leeszaal staat niet los van de dagelijkse werking van de Rijksarchieven. In sommige projecten zijn dan ook alle personeelsleden van het Rijksarchief betrokken. Een belangrijke input wordt echter geleverd door de personeelsleden die sinds eind 2006 aangeworven werden op het digitaliseringproject Digit03 gefinancierd door de POD Wetenschapsbeleid.

Invoer in ABS-Archeion en de retroconversie van inventarissen en andere toegangen

ABS-Archeion is de naam van het geautomatiseerd archiefbeheerssysteem dat wordt gebruikt in alle Belgische Rijksarchiefdiensten. Beschrijvingen van archiefblokken, archiefbestanddelen en archiefvormers worden systematisch in dit systeem ingevoerd. De inventarissen en andere toegangen worden aan de beschrijvingen gekoppeld.

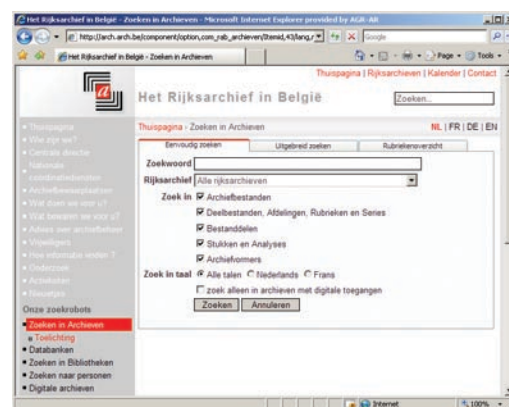
Voortgang implementatie ABS-Archeion in 2007

	Stand op 31/12/2007	Aangroei in 2007
Archiefblokken	17.983	2.164
Archiefbestanddelen	6.153.431	827.783
Toegangen	11.991	1.276
Archiefvormers	18.570	5.812

Aangezien het grote werk qua invoer van beschrijvingen in ABS-Archeion in 2006 quasi afgerond was, betrof de invoer in 2007 voornamelijk nieuw verworven archiefbestanden.

Alle ingevoerde informatie wordt duurzaam beheerd en is voor iedereen vrij toegankelijk via de website van het Rijksarchief, door gebruik te maken van de zoekrobot 'Zoeken in archieven'.

Om inventarissen en nadere toegangen in ABS-Archeion te kunnen invoeren, dienen die beschikbaar te zijn in digitale vorm. Voor recente toegangen vormt dit geen probleem: zij worden door de auteur aangeleverd in een compatibele versie. Oudere inventarissen dienen evenwel te worden 'geretroconverteerd'

Beginscherm van 'Zoeken in archieven'

in elektronische vorm.

Het Rijksarchief ontwikkelde intern aangepaste softwaretoepassingen in het kader van de retroconversie van inventarissen (systematische controles, koppelingen van gegevens).

Daarnaast werd intern ook software ontwikkeld voor de toevoeging van metadata aan gedigitaliseerde documenten (metadata in tiff-bestand).

Eind 2007 waren 1.389 inventarissen integraal gepubliceerd op de website, waar ze door iedereen kunnen worden geconsulteerd (*Zoeken in archieven*); 2.168 toegangen waren op dat moment in bewerking voor online publicatie.

Digitaliseringsprojecten in alle Rijksarchieven

Uiteraard worden niet alleen toegangen in elektronische vorm aangeboden. Ook archieven zelf worden gedigitaliseerd om in het kader van het project 'digitale leeszaal' ter beschikking van de onderzoekers te worden gesteld. Voor een instelling die meer dan 200 strekkende kilometer archief beheert, betekent dit natuurlijk een gigantische opdracht. Vandaar moeten prioriteiten worden gesteld.

Rekening houdend met de vraag van de lezers wordt voorrang gegeven aan digitalisering van de zgn. 'genealogische bronnen': parochieregisters en registers van burgerlijke stand. De totale omvang van de parochieregisters bedraagt ongeveer 700 meter. Gelet op de grote verschillen qua omvang van de registers, is het onmogelijk om een schatting te maken van het totale aantal beelden dat zal moeten opgenomen worden (bv. parochieregisters van de provincie Antwerpen: 220.000 beelden). In het spoor van de digitalisering werd een actie gestart om nog niet aan het Rijksarchief overgedragen parochieregisters op te sporen. Deze actie heeft reeds heel wat 'verdwenen' registers opgeleverd.

In 2007 werd de aandacht toegespitst op de parochieregisters van de provincies Waals-Brabant, Namen en Luik (arrondissement Hoei).

Waar de digitalisering van de parochieregisters gebeurt op basis van de originele registers, wordt voor de registers van burgerlijke stand uitgegaan van de microfilms. In totaal hebben 46.000 microfilms betrekking op de burgerlijke stand. Binnen deze collectie wordt prioriteit gegeven aan de 24.399 films met geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten.

Aantal in 2007 gedigitaliseerde 'genealogische bronnen'

	Aantal in 2007 gedigitaliseerde beelden
Digitalisering originelen (parochieregisters)	821.444
Digitalisering microfilms (burgerlijke stand)	1.076.089

Gelukkig kan het Rijksarchief bij deze grootscheepse operatie rekenen op de medewerking van de *Genealogical Society of Utah* (GSU), die de beelden aanlevert. Voorbereiding en verwerking gebeurt evenwel in en door medewerkers van het Rijksarchief.

In 2007 zorgde de GSU bovendien voor de digitalisering van de bevolkingsregisters van 34 Belgische gemeenten, zowel gelegen in Vlaanderen als Wallonië.

Naast genealogische bronnen komen in een eerste fase nog in aanmerking voor digitalisering: statistische bronnen (valorisatie in samenwerking met universiteiten); de verzameling zegelafgietsels bewaard op het Algemeen Rijksarchief (internationaal project); de verzamelingen 'kaarten en plattegronden' (samenwerkingsproject met andere wetenschappelijke instellingen).

Ook in de provinciale Rijksarchieven zelf lopen meer kleinschalige digitaliseringprojecten. Vooral vaak geraadpleegde bronnen, documenten in slechte materiële toestand en waardevolle documenten komen hier voor digitalisering in aanmerking.

Demogen en Demogen Visu: Zoeken naar personen

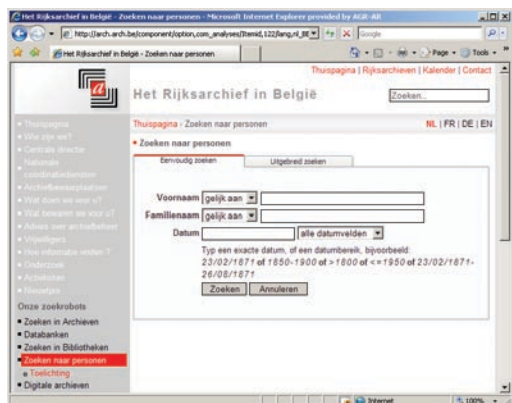
Genealogische bronnen bevatten miljoenen persoonsgegevens. In het verleden hebben vele individuele onderzoekers deze bronnen systematisch geanalyseerd en namen en data genoteerd. Sinds 2007 biedt het Rijksarchief, via de nieuwe website, een platform aan om al deze nadere analyses beschikbaar te stellen in één grote database. Deze zoekrobot 'Zoeken naar personen' wil één centrale toegang bieden tot alle beschikbare analyses van archiefdocumenten (parochieregisters, registers van burgerlijke stand, notarisakten, ...). De centrale database zal niet enkel het opzoekwerk voor individuele onderzoekers vereenvoudigen maar biedt ook een garantie dat het vele werk dat door individuen in de loop der jaren geleverd werd, beschikbaar wordt gesteld en op een uniforme wijze bewaard wordt voor de toekomst.

Invoerscherm van Demogen Visu

Omdat het Rijksarchief ook actief wil meewerken aan de analyseprojecten, werd op 5 november 2007 het online analyseproject 'Demogen Visu' boven de doopvont gehouden. Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven via de website van het Rijksarchief. Na installatie van een klein softwarepakket, kunnen zij gedigitaliseerde documenten downloaden voor bewerking. Het pakket Demogen Visu is een geïntegreerd pakket waarbij men boven aan het scherm de gedigitaliseerde documenten kan raadplegen en in het onderste gedeelte de gegevens invoert. Het softwarepakket bevat heel wat hulpmiddelen om de invoer te vergemakkelijken: automatische vertaling van republikeinse datum naar gregoriaanse kalender, verkorte invoer van gemeentenamen, enz.

Onze zoekrobots

Beginscherm van 'Zoeken naar personen'

Dankzij de inspanningen van tientallen vrijwillige medewerkers, verbonden aan projecten in diverse Rijksarchieven, waren eind 2007 ca. 5.000.000 namen beschikbaar via de zoekrobot 'Zoeken naar personen'. Vooral de grootschalige projecten 'Huwelijksakten West-Vlaanderen' (RA Brugge en RA Kortrijk) en 'Huwelijksakten Vlaams-Brabant' (RA Leuven) leverden een schat aan informatie op.

En ook het project Demogen Visu scoorde al goede resultaten gedurende de 2 maanden dat het in 2007 operationeel was: 208 pakketten werden gedownload, waarvan 79 nog in 2007 werden afgewerkt.

41 Demogenners voerden 4.654 akten en 22.800 namen in de databank in.

Evenementen in het Rijksarchief in 2007

II. MIDDELEN

Voor het Rijksarchief is de modernisering en de uitbreiding van de gebouweninfrastructuur van groot belang, en wel om verschillende redenen: de jaarlijkse aangroei van de collectie met enkele kilometers archieven, de toename van het personeelsbestand en dus van de behoefte aan bijkomende kantoorruimte en de hogere eisen die het beheer van de collecties (behoud, digitalisering) en de dienstverlening (publieksruimten) stellen.

We beperken ons tot de opgave van enkele hoogtepunten en van de meest in het oog springende realisaties.

Op 16 februari 2007 werd door de federale ministerraad een principebeslissing genomen voor de bouw van drie nieuwe rijksarchieven, nl. te Brugge (Predikherenrei), Gent (Bagattenstraat) en Namen, alsook voor het huren van het voormalig industrieel pand van de uitgeverij Casterman in Doornik. Na renovatie door de stad zou hierin het Rijksarchief te Doornik ondergebracht worden. Aan deze beslissing ging maandenlang overleg vooraf met de Regie der Gebouwen en met de Inspectie van Financiën. Deze principebeslissing was belangrijk omdat ze de basis vormde voor het opstellen, door de Regie der Gebouwen, van de bestekken van de nieuwbouw van de respectieve rijksarchieven.

Gebouwen in het Brussels Gewest

In het Algemeen Rijksarchief werd in de voormalige bibliotheek voldoende ruimte gecreëerd voor de huisvesting van een restauratieatelier, een klasseerzaal (voor 4 tot 5 personen) en het zgn. 'centraal dossier', het archief met betrekking tot de archiefvormers, het toezicht en de toegangen tot de archiefbestanden die in het ARA worden bewaard.

In het Rijksarchief te Brussel (site Anderlecht en site Haseldonckx (Vandenbrandestraat/Hopstraat)) werden belangrijke investeringen gedaan voor het plaatsen van nieuwe rekken, goed voor de opslag van meer dan 8 km archieven. In deze laatste site werden, door een verhuisploeg van vier personen, honderden meters rekken (ca. 5 km planklengte) verhuisd om de Regie der Gebouwen de gelegenheid te geven schilderwerken uit te voeren. De verplaatste rekken kregen in het gedeelte 'Vandenbrandestraat' hun definitieve bestemming. Het dossier voor de inrichting van het Haseldonckxcomplex (leeszalen, kantoren, klasseerruimten, e.d.) liep echter vertraging op door gebrek aan belangstellende aannemers en een te krap berekend budget.

Oud gebouw 'Haseldonckx', dat in de toekomst zal worden omgedoopt tot Rijksarchief Brussel II

Een aanbod vanwege de Regie der Gebouwen om in een leegstaand overheidsgebouw aan de Koning Albert II-laan (complex 'Felixgebouw') drie verdiepingen opslagruimte in gebruik te nemen, werd na grondige analyse van het dossier afgewezen omdat het Rijksarchief van oordeel is dat een verdere spreiding van zijn diensten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de goede werking van de organisatie niet ten goede zou komen. Ondertussen werd gewerkt aan een dossier voor de bouw van een nieuwbouw in Brussel waar binnen een tiental jaar alle diensten van het Rijksarchief in Brussel samen onderdak zouden vinden. Door de moeilijke politieke situatie liep het dossier echter vertraging op.

Gebouwen in Vlaanderen

Voor de Rijksarchieven in de Vlaamse provincies dienen de volgende feiten te worden vermeld: de goedkeuring van het ruimtelijk behoeftesprogramma 2005-2015 en de voorbereiding van een investeringsdossier en huurcontract voor de uitbreiding van het huidige Rijksarchief te Kortrijk, de onderhandelingen met de stad Ronse over het plaatsen van een brand- en inbraakdetectiesysteem, het uitvoeren van belangrijke opfrissings- en aanpassingswerken in het administratief gebouw en in de archiefruimten van het Rijksarchief te Beveren, de plaatsing van een anti-diefstalsysteem en de verfraaiing van enkele kantoren in het Rijksarchief te Gent, het finaliseren van het dossier 'afwerking van de depotruimten en de kantoren' voor het Rijksarchief te Leuven (de werken startten begin 2008) en tenslotte de tijdelijke verhuis van de dienst van het Rijksarchief te Antwerpen naar Beveren om de uitbreidings- en renovatiewerken aan het Door Verstraeteplein (tot 2010) mogelijk te maken.

De overbrenging van de archieven naar Beveren ging op 3 september van start en was op 31 oktober 2007 voltooid. In de Sanderusstraat, in de nabijheid van het (oude) Justitiepaleis, werd een leeszaal voor genealogen (microfilms) ingericht. Dankzij een uitstekend voorbereid draaiboek, de steun van de aannemer en de Regie der Gebouwen en de inzet van het voltallig personeel is de verhuis van de archieven, van de bibliotheek en van de kantoren vlekkeloos verlopen.

Rijksarchief Antwerpen tijdens en na de verhuisoperatie (september-oktober)

Gebouwen in Wallonië en in de Duitstalige Gemeenschap

In de Waalse provincies werd in de loop van 2007 het bestek voor de werkzaamheden aan het Castermangebouw in Doornik (Rue des Augustins) gefinaliseerd en werd de laatste hand gelegd aan het behoeftesprogramma voor het nieuwe Rijksarchief te Namen. Op 26 mei 2007 sloot het Rijksarchief te Hoei zijn deuren voor het publiek. De genealogische bronnen waren reeds op 1 juni raadpleegbaar in het Rijksarchief te Luik. Tijdens de maanden juni, juli en augustus werd deels met hulp van een privé-firma, deels met eigen middelen, de dienst van het Rijksarchief te Hoei tijdelijk naar Luik verhuisd om de stad de gelegenheid te geven ingrijpende moderniseringswerken aan het voormalig Minderbroederklooster, waar de dienst decennialang gehuisvest was, uit te voeren. De gemeenteraad besliste echter op 13 november 2007 om de overeenkomst van 1964 tussen de stad en het Rijk op te zeggen, waardoor de integratie van de diensten van het Rijksarchief te Hoei en te Luik onafwendbaar was. Veiligheidswerken werden door de Regie der Gebouwen uitgevoerd in het Rijksarchief te Luik.

Het nieuwe gebouw van het Rijksarchief van Waals-Brabant, te Louvain-la-Neuve, werd in september 2007 voorlopig opgeleverd, maar de openstelling van het Rijksarchief voor het publiek moest worden uitgesteld wegens allerhande vertragingen inzake de inrichting van de studiezaal en de veiligheidsinfrastructuur. De raadpleegbare archieven bleven consulteerbaar in het ARA.

Rijksarchief Louvain-la-Neuve: leeszaal en voorlopige oplevering (september 2007)

Voor het Rijksarchief te Eupen werd een uitbreiding van de dienst voorbereid in afwachting van een eventuele verhuis naar het nabijgelegen gebouw van het Parlement van de Duitstalige gemeenschap.

Enige cijfers

Ondanks de verhuis van het Rijksarchief te Antwerpen naar Beveren en de opheffing van het Rijksarchief te Hoei, is de operationele oppervlakte van het Rijksarchief op 31 december 2007 aanzienlijk toegenomen. Dat is toe te schrijven aan de inrichting van de antenne voor genealogen in de Sanderusstraat (Antwerpen), de ingebruikname van archiefruimten in het Rijksarchief te Louvain-la-Neuve en tenslotte de installatie van bijkomende rekken in het Rijksarchief te Brussel (Anderlecht en Haseldonckx).

	eind 2007	eind 2006
totale operationele oppervlakte	108.303 m ²	104.457 m ²
vloeroppervlakte archiefruimten	75.024 m ² (of 69,27 %)	74.696 m ² (of 71,51 %)
vloeroppervlakte publieksruimten	10.136 m ² (of 9,35 %)	9.211 m ² (of 8,81 %)
bergcapaciteit (archieven en bibliotheek)	357.431 strekkende meter	343.874 strekkende meter ¹
bergcapaciteit kaartenkasten	4.072 laden (nog 617 vrij)	4.072 laden

De stijging van het aantal zitplaatsen in de leeszalen naar de voorziene 898 (903 in 2006) bleef uit wegens het uitstel van de werkzaamheden aan de studiezaal van het Rijksarchief te Louvain-la-Neuve².

Facility en veiligheid

De verhuisploeg werd gedurende het jaar vele malen ingezet voor tal van verhuisoperaties, zoals voor de verhuis van het Rijksarchief te Hoei naar Luik, een deel van de verhuis van het Rijksarchief te Antwerpen naar Beveren, de verhuis van een deel van de archieven van het Rijksarchief van Waals-Brabant van het ARA naar Louvain-la-Neuve en voor tal van interne verhuisoperaties (Koninklijk Paleis, ARA, Anderlecht).

In de zomer van 2007 vatte de preventieadviseur het systematisch bezoek aan alle Rijksarchieven aan, en dit met het oog op het opstellen van een risicoanalyse (welzijn op het werk) en de voorbereiding van noodplannen.

¹ Rijksarchief Antwerpen (- 6.041 strekkende meter), Haseldonckx (+ 8.000 strekkende meter), LLN (+14.000 strekkende meter), Hoei (- 2.402 strekkende meter).

² Aantal voorziene zitplaatsen te Louvain-la-Neuve: 150.

Evolutie van de personeelssterkte in 2007

Op 31 december 2007 telde het RA een totale bezetting van 263 personen (waarvan 245 statutairen of contractuelen, 4 personen met een statuut "art. 60", 7 gedetacheerden van de Gemeenschappen en 6 huisbewaarders). Het statutair en contractueel personeel vertegenwoordigde 226,85 voltijdse equivalenten. Tijdens het jaar werden 45 personen aangeworven en 16 hebben de dienst verlaten (voornamelijk pensioneringen).

In één jaar tijd is de bezetting dus verhoogd met 11,2 %. Deze toename van de bezetting heeft het mogelijk gemaakt verschillende activiteiten te versterken en uit te breiden, namelijk:

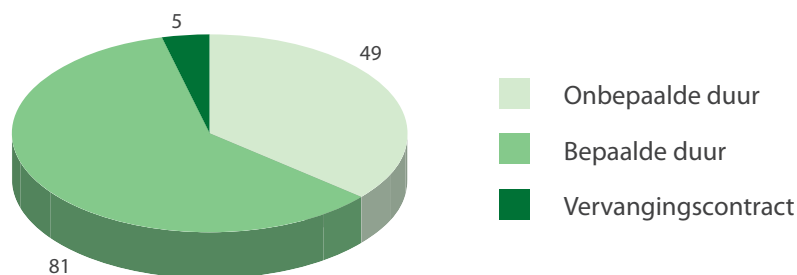
- het behoud, zelfs de versterking van de onderzoekscapaciteit en van de wetenschappelijke dienstverlening binnen de verschillende Rijksarchieven en diensten, door de aanwerving van archivariissen
- het uitbreiden van diensten, meer bepaald van de diensten voor communicatie en toezicht
- het realiseren van verschillende onderzoeksprojecten (digitalisering, IUAP – project, ...)

Op het gebied van de personeelscategorieën, telt de instelling 43,26 % statutairen en 56,7 % contractuelen. Het aandeel contractuelen is sterk gestegen in 2007 teneinde de beschikbare middelen binnen de personeelsenveloppe en de dotatie van de instelling te optimaliseren.

Bovenop de 45 gerealiseerde aanwervingen werden 27 procedures gestart die vóór 1 juni 2008 zouden moeten geconcretiseerd zijn. Het gaat vooral om 20 statutaire betrekkingen waarvan 13 archivariissen, 1 expert ICT en 5 administratieve assistenten en medewerkers. Deze aanwervingen zullen het evenwicht herstellen ten voordele van het aantal statutairen binnen de instelling.

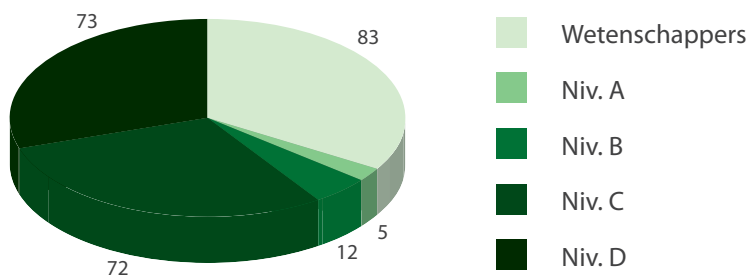
Op grond van het typecontract, zijn 60 % van de contractuelen voor onbepaalde duur aangeworven.

Contracttypes

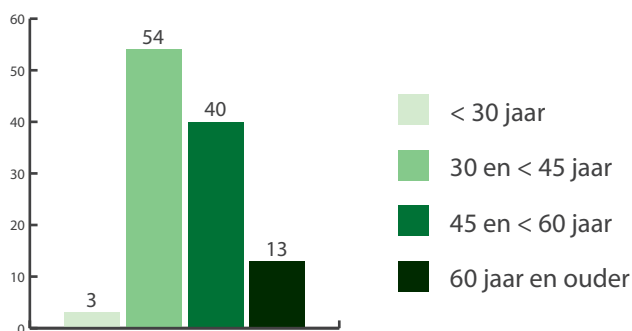

De instelling telt 33,9 % wetenschappers, 2 % medewerkers van niveau A, 4,9 % van niveau B, 29,4 % van niveau C en 29,8 % van niveau D.

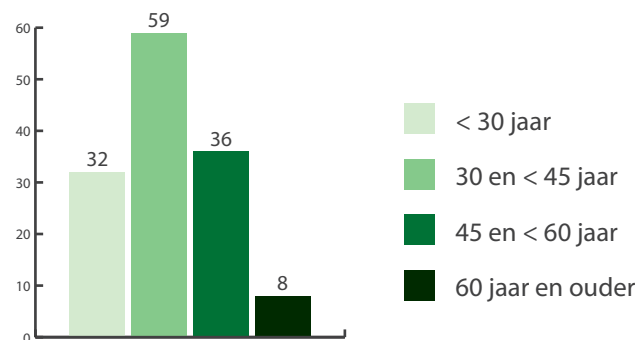
Effectieven per categorie

Leeftijdspiramide (statutairen)

Leeftijdspiramide (contractuelen)

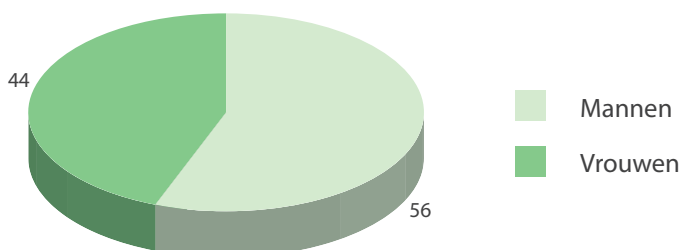

Wat de leeftijdspiramide betreft, is de globale toestand vrij evenwichtig. Rekening houdend met de recruiteringscriteria van de wetenschappelijke statutairen (namelijk het criterium van de publicaties), is het moeilijk in dit stadium personeel aan te werven dat jonger is dan 30 jaar. Deze laatste categorie is echter beter vertegenwoordigd binnen de categorie van wetenschappelijke contractuelen.

De globale kost 2007 van het personeel bedraagt 8,611 miljoen euro waarvan 2,627 miljoen betaald wordt op de eigen middelen van de instelling (dotatie en projecten).

Op het gebied van de globale verdeling mannen/vrouwen bereikt de instelling de verhouding 56% M / 44% V. Voor het niveau A en wetenschappelijk personeel is de verhouding 65% M en 35% V.

Globale verdeling M/V

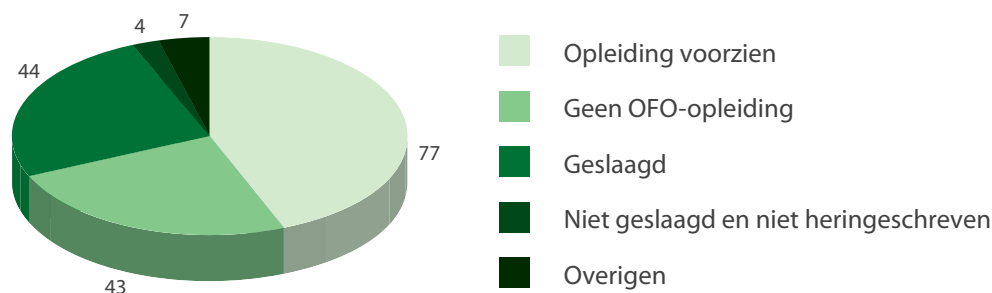

Gecertificeerde opleidingen

Alle ambtenaren van niveau A, B, C, D werden ingedeeld in een functiefamilie. Deze indeling maakte het mogelijk dat elk personeelslid zich kon inschrijven voor een gecertificeerde opleiding georganiseerd door het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO).

Op 31 december 2007 waren 43 personeelsleden geslaagd in hun gecertificeerde opleiding. De meesten (77) wachten nog op de organisatie van een gecertificeerde opleiding (voornamelijk collectiebeheer en documentatiebeheer) door OFO en 43 personeelsleden zijn ingeschreven voor een opleiding zonder de datum van hun opleiding of hun resultaten te kennen.

Toestand in 2007

Overige opleidingen en vormingsactiviteiten

Naar goede gewoonte namen ook in 2007 tal van medewerkers op individuele basis en volgens het eigen niveau en behoeften, deel aan taal- en computercursussen. Vooral de door OFO aangeboden opleidingen kennen een groot succes en worden erg gewaardeerd.

Maar het Rijksarchief organiseert ook intern opleidingen, toegespitst op specifieke noden.

In 2007 namen 35 Nederlandstalige en 41 Franstalige leeszaalmedewerkers van alle Rijksarchieven deel aan een eendaagse opfrissingscursus 'Klantvriendelijkheid', een opvolgingsdag van de gelijknamige opleiding die in 2005 doorging.

Voor archivariissen werden in 2007 twee interne opleidingen georganiseerd die nauw aansloten bij twee kerntaken van het Rijksarchief: archieven toegankelijk maken en toezien op een goed archiefbeheer door overheden. De opleidingen werden apart in de voornaamste twee landstalen aangeboden, waarbij erover werd gewaakt dat de inhoud zoveel mogelijk parallel liep. De opleiding 'Ontsluiting van archieven' werd gevolgd door 16 Nederlandstalige en 30 Franstalige archivariissen, de opleiding 'Toezicht op het archiefbeheer' door resp. 21 en 26 archivariissen.

Al vier diensthoofden volgden in 2007 de OFO-opleiding 'basistraject leidinggeven'. De overigen staan ingeschreven voor 2008.

En *last but not least*: in de voorbije jaren volgden een of meerdere medewerkers van elk Rijksarchief met succes een opleiding 'bedrijfseerstehulp' bij het Rode Kruis en kregen een attest 'bedrijfseerstehulpverlener'. De EHBO-kennis dient regelmatig te worden opgefrist en aangevuld, wat door de betrokken collega's ter harte wordt genomen.

Stages in het buitenland

In 2007 namen geen archivariissen deel aan buitenlandse archiefstages van langere duur.

Vier medewerkers van de afdeling 1 "Toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie" liepen een week stage bij de Archiefinspectiedienst van de Nederlandse Erfgoedinspectie, met de bedoeling de organisatie van het archieftoezicht in Nederland te leren kennen.

Een andere medewerkster van de afdeling 1 maakte een weekstage door in Genève en bezocht diverse archiefdiensten: de *Archives d'État*, de archiefdienst van het Departement (Ministerie) van Economie en van Gezondheid, het stadsarchief van Genève en tot slot de archiefdienst van het Internationale Comité van het Rode Kruis.

Alle stages vonden een neerslag in een gepubliceerd rapport.

Ziekteverzuim

De FOD Volksgezondheid voerde een procedure in voor de controle van de afwezigheden wegens ziekte. Onze instelling heeft zich volledig bij dit project aangesloten teneinde beter de omvang van het verschijnsel te kunnen inschatten.

Globaal genomen telt de instelling een ziekteverzuimpercentage van 3,25 %. Dit percentage is bevredigend. Na ontleding van de gegevens per Rijksarchief gaat het vooral om hetzij gevallen van hospitalisatie van lange duur, hetzij om herhaaldelijke afwezigheden van welbepaalde personeelsleden. Om aan dit laatste aspect te verhelpen wordt een aanpak via functioneringsgesprekken en/of een psycho-sociale begeleiding bevorderd.

Jobstudenten

Net zoals vorige jaren stelde het Rijksarchief tijdens de zomermaanden van 2007 94 jobstudenten te werk, verspreid over alle diensten van het land. In de centrale bibliotheek van het ARA werden zij belast met een reeks controletaken: nazicht van de tijdschriften in het magazijn en in de leeszaal, opmaken van concordantielijsten, aanbrengen van anti-diefstalstrips en etiketten in/op boeken, enz.

Anderen leverden een bijdrage bij het scannen van documenten en het converteren van inventarissen. Zo werden 81.086 opnames uit parochieregisters en privaatrechtelijk archief door jobstudenten gescand.

Studenten worden ook ingezet in het kader van het depotbeheer, het materieel beheer (conservering) en ontsluiting van archieven. De realisaties waren in 2007 vrij indrukwekkend. De jonge tijdelijke medewerkers verplaatsten meer dan 2.000 strekkende meter archieven en 1.200 kaarten, vlakten en ontstoftten documenten (respectievelijk 118 en 1.188 strekkende meter) en plooiden verpakkingsmateriaal (17.892 dozen). Ruim 5.500 strekkende meter archief werd herverpakt. Meer dan 100.000 etiketten werden gekleefd: 91.138 op mappen, 13.957 op dozen.

Jobstudenten droegen tot slot bij tot de nadere ontsluiting van 844 strekkende meter archief en 500 kaarten, samen goed voor 3.552 beschrijvingen.

Rust na arbeid: jobstudenten in Eupen

De aanstelling van jobstudenten heeft een dubbel doel: kinderen van medewerkers de kans geven om kennis te maken met de arbeidsmarkt, en daarnaast essentiële taken laten uitvoeren die in de loop van het werkjaar niet door de reguliere medewerkers kunnen uitgevoerd worden (wegwerken van achterstanden). Onder de jobstudenten bevinden zich vaak studenten geschiedenis die na het beëindigen van hun studies een loopbaan in het archiefwezen starten.

Vrijwillige medewerkers

Het Rijksarchief heeft een traditie in het werken met vrijwilligers. Vaak gaat het om geroutineerde amateur-historici, heemkundigen of genealogen, die flink wat ervaring hebben opgedaan in het zoeken in archieven en het lezen van oude documenten.

Hun medewerking kan onder verschillende vormen gebeuren:

- individueel maken ze bv. een klapper op alle parochieregisters van een gemeente, geselecteerd in samenspraak met het Rijksarchief;
- projectmatig: een groep of groepje vrijwillige medewerkers, onder begeleiding van een archivaris, ontsluit een grote serie archiefdocumenten, en dat eventueel voor verschillende gemeentes, zoals bv. boedelinventarissen (staten van goed), bouwvergunningen of de huwelijks- of notarisakten van (een gedeelte van) een provincie;
- sinds enige jaren worden vrijwillige medewerkers ook ingezet in de zaterdagdienst van de leeszaal, om een goede werking te verzekeren en de veiligheid te verhogen.

In 2007 waren 70 vrijwillige medewerkers op regelmatige basis – d.w.z. minstens eenmaal per week – actief op een Rijksarchief. Tientallen anderen werken op eigen tempo thuis.

Verhuisploeg

Op 1 juli 2007 werd voorlopig voor een periode van één jaar een verhuisploeg in dienst genomen. Er werd hiervoor geopteerd omdat het Rijksarchief voor tal van verhuisoperaties stond. De ploeg bestond uit drie mannen, van wie één vrachtwagenbestuurder, en één vrouw. Deze ploeg verzette tijdens de tweede helft van 2007 een massa werk op verschillende locaties: ARA, Anderlecht, oud gebouw Haseldonckx (Hopstraat, Brussel), Hoei, Antwerpen, Luik, Beveren, Koninklijk Paleis.

De ploeg heeft:

- 3 442 meter archief verhuisd
- 659 meter archief herverpakt
- 550 rekken + 114 meter rekken verhuisd
- meer dan 5 km archiefrekken gedemonteerd (en soms in een ander Rijksarchief opnieuw gemonteerd)

Personeelsfeest in Tervuren

Traditiegetrouw vond aan het begin van de zomervakantie het jaarlijkse personeelsfeest plaats. 170 medewerkers van het Rijksarchief, sommigen vergezeld van partner en kinderen, zakten af naar het Koloniënpaleis vlakbij het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren. Naast een wereldbuffet was er live muziek en kindersanimatie.

Een feestelijk afscheid

Eind augustus nam het Belgisch Rijksarchief afscheid van Herman Coppens, die zijn loopbaan startte in het Rijksarchief te Hasselt in 1970. Vandaar ging het naar Brussel, vervolgens naar Beveren, en dan naar Antwerpen. In 2004 keerde hij terug naar Brussel als ... waarnemend Algemeen Rijksarchivaris. Na de benoeming van een nieuwe Algemeen Rijksarchivaris nam hij in mei 2005 opnieuw zijn taak als Departementshoofd Vlaanderen op.

Op 2 september werd Herman Coppens uitgebreid gevierd in zaal De Roma in Antwerpen, in aanwezigheid van archivariissen uit binnen- en buitenland.

Herman Coppens (midden) die net het huldeboek *Liber Amicorum Coppens Herman*, toepasselijk af te korten tot LACH, heeft ontvangen

Ambiance op het LACH-evenement en het personeelsfeest 2007

III. BUDGETTAIRE VERANTWOORDING

INKOMSTEN EN UITGAVEN

In de tabellen en de bijhorende taartdiagrammen hierna, wordt een overzicht geboden van de evolutie van de inkomsten en uitgaven van het Rijksarchief sinds 2005. De vergelijking tussen de realisaties van 2007 en de twee vorige jaren is belangrijk om te wijzen op bepaalde tendensen en ter verantwoording van de gemaakte opties.

GEREALISEERDE ONTVANGSTEN

	2005	2006	2007
1. Dotatie			
Dotatie	4.177.000,00 €	4.240.000,00 €	4.898.000,00 €
Specifieke dotatie	62.882,80 €	398.666,66 €	37.700,00 €
Totaal Dotatie	4.239.882,80 €	4.638.666,66 €	4.935.700,00 €
2. Toelage			
Toelage POD	559.232,57 €	231.788,03 €	1.360.964,45 €
Toelage Nationale Loterij	147.840,00 €	120.473,00 €	0,00 €
Andere toelage (FWO, PROV, FRB, FNRS, HMM)	90.893,63 €	61.037,37 €	61.627,18 €
Totaal Toelage	797.966,20 €	413.298,40 €	1.422.591,63 €
3. Eigen inkomsten			
Toegangskarten	103.900,00 €	105.105,00 €	97.070,00 €
Reproductie	135.009,71 €	114.443,51 €	119.260,31 €
Bewaarmateriaal	113.686,90 €	161.665,70 €	169.419,40 €
Publicaties	55.776,29 €	41.041,59 €	31.458,23 €
Tentoonstelling	8.477,00 €	72.766,46 €	19.211,00 €
Intresten	85.926,94 €	91.726,19 €	202.893,96 €
Andere	19.541,63 €	9.900,97 €	20.599,28 €
Totaal Eigen inkomsten	522.318,47 €	596.649,42 €	659.912,18 €
4. Giften & sponsoring			
Giften & sponsoring	0,00 €	940,00 €	6.487,08 €
Totaal Giften & sponsoring	0,00 €	940,00 €	6.487,08 €
Algemeen totaal	5.560.167,47 €	5.649.554,48 €	7.024.690,89 €

GEREALISEERDE ONTVANGSTEN (OVERDRACHT/AFFECTATIE)

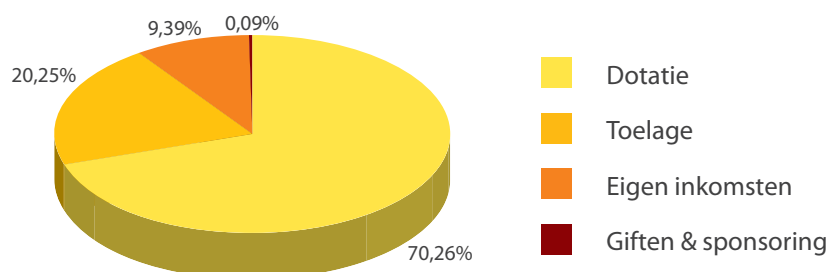
	2005	2006	2007
1. Overdracht			
Overdracht eigen fondsen	2.476.328,54 €	2.585.492,32 €	2.346.570,45 €
Overdracht POD	846.018,36 €	946.932,90 €	750.850,75 €
Overdracht Nationale Loterij	189.060,79 €	284.583,14 €	328.517,26 €
Andere overdracht (FWO, PROV, FRB, FNRS, HMM)	-63.251,12 €	-40.597,67 €	-24.749,01 €
Overdracht reservefondsen	494.889,83 €	494.889,83 €	494.889,83 €
Totaal Overdracht	3.943.046,40 €	4.271.300,52 €	3.896.079,28 €
2. Affectatie			
Affectatie	632.527,69 €	568.774,80 €	741.914,52 €
Totaal Affectatie	632.527,69 €	568.774,80 €	741.914,52 €
Totaal	4.575.574,09 €	4.840.075,32 €	4.637.993,80 €

GEREALISEERDE UITGAVEN

	2005	2006	2007
1. Personeel			
Statutair	3.894.287,26 €	3.995.943,51 €	4.410.338,38 €
Contractueel	757.515,25 €	940.119,36 €	1.573.448,30 €
Contractueel op dotatie	2.357.707,27 €	2.427.920,16 €	2.627.154,71 €
Totaal Personeel	7.009.509,78 €	7.363.983,03 €	8.610.941,39 €
2. Werkingsmiddelen			
Energie	920.258,93 €	1.219.246,66 €	952.456,86 €
Onderhoud	219.900,45 €	207.197,61 €	335.546,84 €
Contracten ICT	163.697,75 €	112.523,85 €	129.997,96 €
Wagenpark	11.081,72 €	23.227,61 €	29.750,22 €
Security & Facility		6.149,14 €	47.317,01 €
Werking	251.148,76 €	301.862,51 €	322.655,29 €
Andere	1.950,86 €	20.658,49 €	14.433,96 €
Totaal Werkingsmiddelen	1.568.038,47 €	1.890.865,87 €	1.832.158,14 €
3. Uitrustingsmiddelen			
ICT	156.039,31 €	53.631,06 €	57.926,93 €
Meubilair	47.936,27 €	102.643,77 €	191.130,83 €
Security & Facility	0,00 €	8.753,14 €	30.310,06 €
Totaal Uitrustingsmiddelen	203.975,58 €	165.027,97 €	279.367,82 €
4. Specifieke werking			
Opleiding	22.608,30 €	17.056,15 €	19.388,20 €
Communicatie	0,00 €	0,00 €	16.043,29 €
Buitenlandse zending + Internat. Betrekkingen	8.686,03 €	11.567,32 €	7.769,44 €
Inspectie / Toezicht	0,00 €	0,00 €	2.850,62 €
Dozen + mappen	164.902,08 €	164.106,39 €	350.665,45 €
Drukkerij	51.550,13 €	60.391,13 €	77.329,13 €
Contract onderhoud bookscanner	0,00 €	0,00 €	20.812,00 €
Werking atelier	0,00 €	1.282,22 €	12.316,40 €
Werking projecten	260.644,34 €	117.990,14 €	192.262,77 €
Totaal Specifieke werking	508.390,88 €	372.393,35 €	699.437,30 €
5. Specifieke uitrusting			
Rekken	3.912,21 €	21.435,15 €	0,00 €
Bookscanner	115.918,00 €	382.847,11 €	0,00 €
Materiaal atelier	0,00 €	93.242,69 €	33.587,18 €
ICT	89.509,69 €	109.251,89 €	49.781,52 €
Storage	0,00 €	75.998,89 €	48.911,14 €
Andere	30.825,63 €	10.053,76 €	5.542,88 €
Totaal Specifieke uitrusting	240.165,53 €	692.829,49 €	137.822,72 €
6. Collectie			
Aankoop van documenten	10.025,75 €	6.268,00 €	2.914,00 €
Aankoop van boeken en tijdschriften	165.878,32 €	151.549,21 €	136.512,08 €
Restauratie en inbinding	116.712,05 €	95.485,40 €	87.814,42 €
Digitalisatie	0,00 €	0,00 €	18.159,57 €
Andere	18.410,99 €	9.982,41 €	15.464,19 €
Totaal Collectie	311.027,11 €	263.285,02 €	260.864,26 €
7. Provisioneel krediet	106.361,40 €	39.314,14 €	0,00 €
Algemeen totaal	9.947.468,75 €	10.787.698,87 €	11.820.591,63 €

1. Inkomsten

Inkomsten per categorie voor het jaar 2007

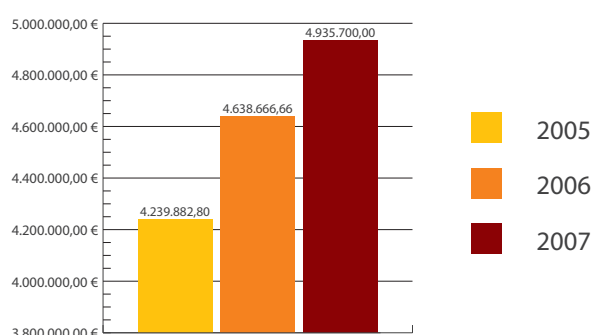

1.1. Dotatie

De stijging van de dotatie in 2006 met 63.000 € stemt overeen met de evolutie van de inflatie van ongeveer 1,5 %. De stijging van de dotatie in 2007 met 658.000 € houdt verband met de evolutie van de inflatie met 1,6 %, met de herfinanciering van de Federale Wetenschappelijke Instellingen die voor het Rijksarchief voorzagen in de toekenning van een bedrag van 450.000 € en in de toekenning van 140.000 €, een bedrag dat overeenstemde met de overdracht van kredieten van het departement Wetenschapsbeleid aan het Rijksarchief om de kosten te dekken voor het technisch beheer van de verwarmings- en klima-installaties van het ARA door de onderhoudsfirmas. De specifieke dotatie, dit is de door het departement jaarlijks toegekende subsidie voor communicatie- en valorisatieprojecten, daalde sterk sinds 2005.

De dotatie vertegenwoordigde in 2007 70,26 % van de gerealiseerde inkomsten.

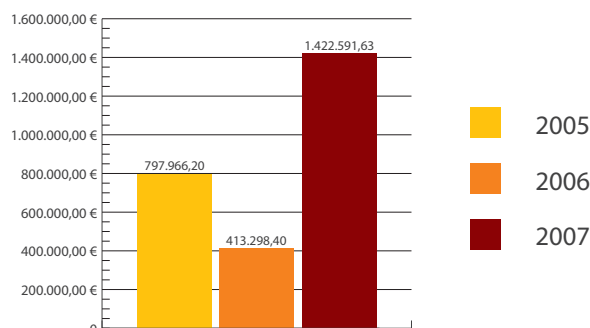
**Evolutie van de dotatie
– 2005, 2006 en 2007 –**

1.2. Toelage

De subsidies vertegenwoordigden 14,35 % van de ontvangsten in 2005, 7,32 % in 2006 en 20,25 % in 2007. De inkomsten stegen aanzienlijk tijdens de periode 2006-2007, wat in belangrijke mate te wijten is aan de projecten die door het departement Wetenschapsbeleid werden gefinancierd (onder meer het digitaliseringsproject). De Nationale Loterij heeft op 11 maart 2008 een subsidie toegekend, ten laste van het federaal budget 2007, van 200.000 € voor de aankoop van duurzame uitrustingsgoederen voor de raadpleging van digitale audiovisuele archieven en voor de digitalisering van microfilms, maar aangezien de Loterij sinds 2007 pas de subsidies toekent na ontvangst van de facturen, werd het bedrag van 200.000 € niet in de tabel opgenomen.

**Evolutie van de toelage
– 2005, 2006 en 2007 –**

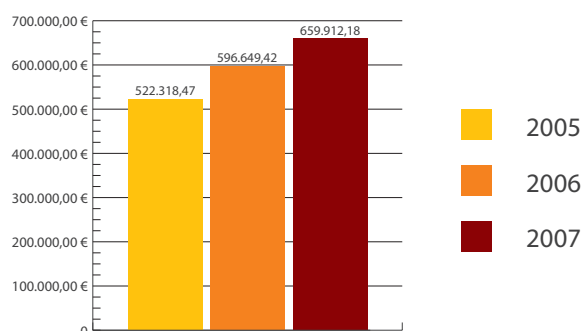
1.3. Eigen inkomsten, giften en sponsoring

Wat de evolutie van de eigen inkomsten betreft, stellen we voor 2006 een lichte stijging vast van de verkoop van toegangskarten (+ 1,5 %), maar een aanzienlijke daling in 2007 (-7 %). Deze evolutie is wellicht te wijten aan het gebruik van de persoonlijke digitale camera in de studiezalen, die eveneens de daling, in 2006, van de inkomsten uit reproducties verklaart (- 15 %), een daling die in 2007 niet goed werd gemaakt (slechts + 4 %).

De inkomsten uit de verkoop van conserveringsmateriaal (zuurvrije dozen en mappen) stegen wel zeer aanzienlijk: + 42 % in 2006 en + 5 % in 2007. Deze evolutie toont aan dat de besturen en de private archiefvormers zich hoe langer hoe meer bewust zijn van het belang van investeringen in duurzame bewaring op lange termijn. De inkomsten uit publicaties daalden snel: - 26 % in 2006 en - 23 % in 2007. Het online brengen van de ABS Archeion-databank, in juni 2007, verklaart deze sterke achteruitgang niet. Een herziening van het publicatiebeleid dringt zich bijgevolg op. Tenslotte heeft het Rijksarchief in 2007 een schenking ontvangen van de 'Etienne Sabbe Stichting' die bestemd is voor de renovatie van de studiezaal van het Rijksarchief te Kortrijk.

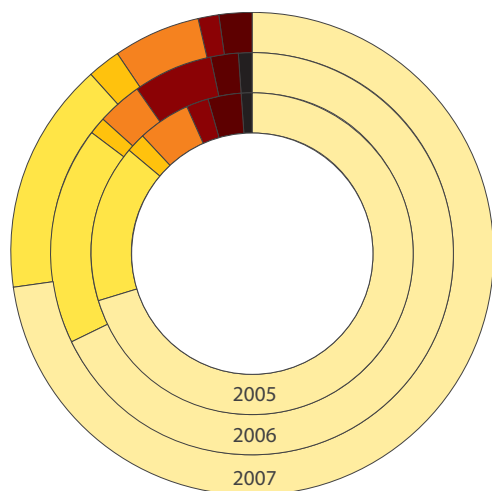
Over het algemeen stijgen de eigen inkomsten nog steeds: + 14 % in 2006 en + 10 % in 2007. De eigen inkomsten vertegenwoordigden tijdens de periode 2005-2007 gemiddeld 9,78 % van het totaal aantal gewone inkomsten en 5,5 % van de inkomsten, inclusief de overdrachten en affectaties (saldi).

**Evolutie van de eigen inkomsten
– 2005, 2006 en 2007 –**

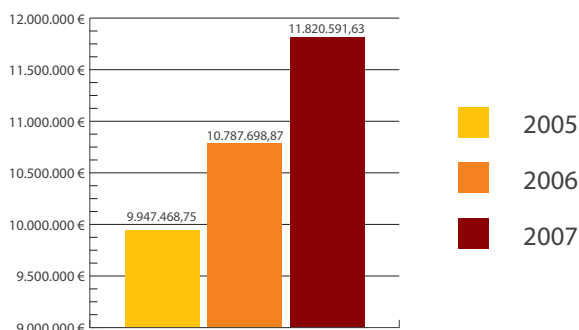
2. Uitgaven

Evolutie van de geliquideerde uitgaven – 2005, 2006 en 2007 –

	2005	2006	2007
Personeel	70,47 %	68,26 %	72,85 %
Werkingsmiddelen	15,76 %	17,53 %	15,50 %
Uitrustingsmiddelen	2,05 %	1,53 %	2,36 %
Specifieke werking	5,11 %	3,45 %	5,92 %
Specifieke uitrusting	2,41 %	6,42 %	1,17 %
Collectie	3,13 %	2,44 %	2,21 %
Provisioneel krediet	1,07 %	0,36 %	0 %

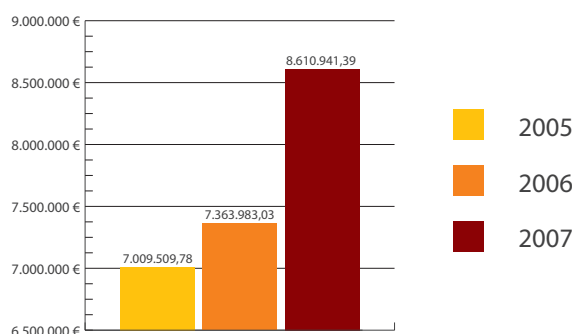
Evolutie van het algemeen totaal van de geliquideerde uitgaven – 2005, 2006 en 2007 –

2.1. Personeel

De personeelskosten vertegenwoordigden sinds 2005 gemiddeld 70,52 % van de totale uitgaven (72,84 % in 2007). Voor 2007 stellen we tegenover de vorige jaren een verhoging vast van 11 % voor de uitgaven voor het statutair personeel, een sterke verhoging van de personeelsuitgaven voor het contractueel personeel dat door het departement werd betaald (+ 67 %) en een lichte stijging van de personeelsuitgaven voor het contractueel personeel op last van de dotatie (+ 8 %). Algemeen genomen stegen de personeelsuitgaven tussen 2005 en 2007 met 22 %. Deze evolutie is te wijten aan een bewuste rekruteringspolitiek.

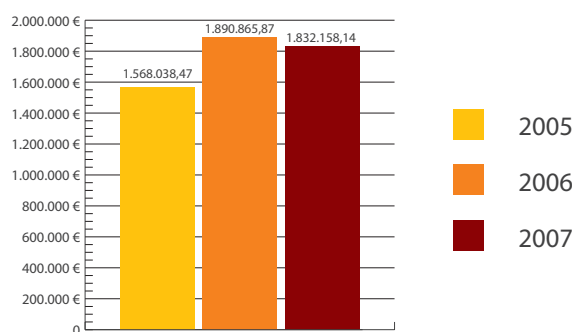
**Evolutie van de geliquideerde uitgaven voor de categorie "Personeel"
– 2005, 2006 en 2007 –**

2.2. Algemene werkingsmiddelen

De werkingskosten vertegenwoordigden tijdens de afgelopen jaren gemiddeld 16,26 % van de totale uitgaven (15,50 % in 2007). De stijging van de uitgaven in deze categorie was aanzienlijk in 2006 (+ 21 %), vooral door de kosten van de energiefactuur. Dankzij investeringen en een zachte winter 2007 daalden de energiekosten het afgelopen jaar aanzienlijk (- 22 % in vergelijking met 2006).

**Evolutie van de geliquideerde uitgaven voor de categorie "Algemene werkingsmiddelen"
– 2005, 2006 en 2007 –**

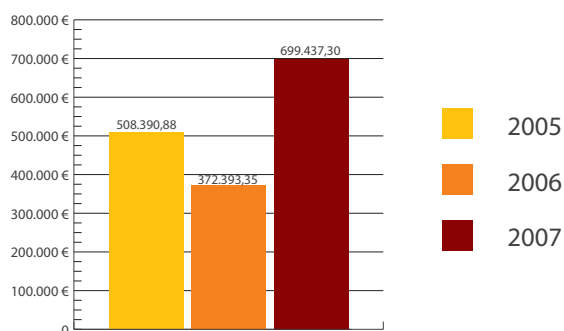
2.3. Algemene uitrustings- en investeringsmiddelen

In 2005 was het overgrote deel van de uitgaven te wijten aan investeringen in informaticamateriaal, in 2006 en in 2007 aan investeringen in kantoormeubilair.

2.4. Specifieke werkingsmiddelen

De uitgaven voor de verschillende posten van deze budgetlijn zijn in de jaren 2005-2006 ongeveer dezelfde gebleven met uitzondering van de uitgaven voor de projecten die in 2006 met 55 % daalden. De uitgaven voor de aankoop van zuurvrije dozen en mappen voor eigen gebruik steeg in 2007 met 113,67 %. Deze stijging is uiteraard te wijten aan de systematische (her)verpakking van archieven. Algemeen genomen stegen de 'specifieke werkingsmiddelen' in 2007 met 87,8 %.

Evolutie van de geliquideerde uitgaven voor de categorie "Specifieke werking" – 2005, 2006 en 2007 –

2.5. Specifieke uitrustingsmiddelen

In 2005 en 2006 werd het leeuwenaandeel van deze uitgaven besteed aan de aankoop van document-scanners voor de verschillende Rijksarchieven, en dit in het kader van een nieuw reproductiebeleid en om kleinschalige digitaliseringsprojecten, uit te voeren door het personeel van de respectieve diensten, mogelijk te maken. Vermeldenswaard is verder dat het Rijksarchief de twee laatste jaren aanzienlijke investeringen heeft gedaan in de aankoop van media voor de opslag van elektronische documenten, voor een totaal bedrag van 124.910 €.

2.6. Collecties

Het overgrote deel van deze uitgaven was bestemd voor de aankoop van boeken en tijdschriften bestemd voor de bibliotheken van de verschillende Rijksarchieven, ook al viel elk jaar een daling te noteren. De uitgave in 2007 voor digitalisering betreft de uitbesteding van de digitalisering van de *'Mouvement de la Population et de l'État civil' (1841-1976)*, een doorlopende reeks registers met bevolkingsstatistieken, een eersterangsbron voor het historisch-demografisch onderzoek.

2.7. Aanwending van de saldi

Bij het begin van elk werkjaar worden de saldi van het budget van het vorig jaar aan specifieke projecten toegewezen die van essentieel belang zijn voor de uitvoering van het strategisch plan. Dankzij de saldi van 2004 kon in 2005 een budgetlijn "aankoop documentscanners" worden voorzien. In 2006 werden de budgetten gebruikt voor de aanwerving van personeel ten behoeve van de ontsluiting van archieven in departement III (Waalse provincies), in afwachting van de benoeming van wetenschappelijk personeel, voor initiatieven in verband met vorming, materieel beheer en voor onverwachte uitgaven. In 2007 werd deze politiek verdergezet. Opnieuw werden projecten gecreëerd voor de ontsluiting van archieven in de Waalse provincies, voor de aankoop van archiefrekken voor het Rijksarchief te Brussel (site Haseldonckx), voor communicatie en valorisatie (onder meer de realisatie van de tentoonstelling Expo 58 in samenwerking met het Stadsarchief te Brussel) en voor het voeden van het budget voor de aankoop van een A0-scanner voor de digitalisering van grote formaten.

In 2007 zijn we erin geslaagd om de diensten van het Rijksarchief efficiënter te laten samenwerken en om aan de instelling meer zichtbaarheid te geven, zowel voor het publiek als voor de openbare overheden en private organisaties die het beheer van hun archieven aan ons toevertrouwen. Er werd fors geïnvesteerd in bijkomend personeel en in deskundigheid, er werd een grotere betrokkenheid van medewerkers gerealiseerd en verder uitvoering gegeven aan de strategische keuzes die we eind 2005 met z'n allen hebben gemaakt, waarbij de publieke dienstverlening en de klantvriendelijkheid enerzijds en het uitbouwen van structurele relaties met archiefvormers anderzijds voorop stonden. Wel hebben we moeten vaststellen dat de klantgerichte uitstraling nog kan verbeterd worden, dat een doordacht en effectief marketingbeleid – teneinde een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken – vooralsnog ontbreekt en dat het Rijksarchief nog beter moet inspelen op het gebruik van internet, het snelle en makkelijk toegankelijk medium dat voor de meeste burgers de bron van informatie bij uitstek is geworden. Verder blijft de vernieuwing van de infrastructuur een pijnpunt (geschikte gebouwen, comfortabele en goed uitgeruste studiezalen).

Tijdens het werkjaar 2008 wil het Rijksarchief verder uitvoering geven aan het operationeel plan 2006-2008, de adviserende rol inzake archiefbeheer ten aanzien van diverse overheden versterken, historisch waardevolle archieven verwerven, goed bewaren, toegankelijk maken en via alle mogelijke middelen presenteren aan een zo groot mogelijk publiek. 2008 wordt ongetwijfeld een belangrijk jaar voor de bouw- en renovatieplannen van het Rijksarchief (opening van het Rijksarchief te Louvain-la-Neuve, uitvoering van renovatiewerken, inrichting van archiefruimten, finaliseren van de bestekken voor nieuwbouwprojecten). In verband met de bedrijfsvoering zullen in 2008 verdere stappen worden gezet inzake administratieve vereenvoudiging. Het modulair opgevat boekhoudkundig systeem (webshop) zal gekoppeld worden aan gegevens uit ABS-Archeion, het archiefbeheersprogramma waarin elke lezer op een unieke wijze geïdentificeerd wordt en waar de aanvraag van archiefdocumenten geregistreerd wordt. De applicatie zal ook in de drie landstalen beschikbaar zijn en de module 'lezerskaarten' zal uitgebreid worden met een eID-toepassing, waardoor de gegevens van de lezers niet langer manueel ingevoerd dienen te worden. Om de deskundigheid van het personeel op peil te houden en de uitvoering van taken nog beter op elkaar af te stemmen, zal ook in 2008 geïnvesteerd worden in opleiding. Ook het verbeteren van de bedrijfscultuur, het creëren van een gezond arbeidsklimaat en het versterken van de interne communicatie zijn belangrijke aandachtspunten. Om de achterstand inzake primaire ontsluiting en digitale archivering in te halen zal in 2008 de aanwerving van bijkomend personeel wenselijk zijn. Ook de implementatie van het nieuw statuut van het wetenschappelijk personeel en de voorbereiding van de ontwikkelcirkels voor het niet-wetenschappelijk personeel vormen bijkomende uitdagingen.

In 2008 willen we vooral de digitale dienstverlening verder versterken, nog meer ondersteuning bieden aan onderzoekers in de studiezalen en via elektronische weg, door gericht marketingonderzoek inzicht krijgen in de vraag en wensen van bezoekers, peilen naar nieuwe behoeften en nieuwe producten ontwikkelen die het publiek, de historisch geïnteresseerde burger maar ook diverse onderzoeksgroepen kunnen boeien. De restyling van de publicaties, het verder uitbouwen van de website en van de databank "Zoeken in archieven" en "Zoeken naar personen" en het stofferen van de nieuwsbrief, het attractiever maken van de studiezalen, het produceren van folders en affiches, het aanpassen van de openingsuren van de leeszaal in functie van de behoeften, maar ook de redactie van brochures in verband met archiefbeheer e.d. past in deze strategie.

In verband met het collectiebeheer zal in 2008 de aandacht uitgaan naar het verder verpakken van archieven, naar het verhogen van de opslagcapaciteit voor zowel analoge als digitale archieven, zullen inzake restauratie samenwerkingsverbanden aangegaan worden en zal het restauratieatelier van het ARA worden uitgerust. Naast de 'klassieke' opdrachten in verband met het bewerken en inventariseren van archieven, zullen de passende maatregelen worden genomen om inventarissen en andere toegangen niet alleen in hard copy maar onmiddellijk via de ABS-Archeiondatabank raadpleegbaar te maken. En ook wat de ontsluiting en beschikbaarstelling betreft, zal worden gezocht naar samenwerkingsmogelijkheden met externe partners, zoals provinciebesturen en universiteiten.

BIJLAGE

- 4547: ANTOINE François
Inventaire des archives de l'Administration centrale des Ponts et Chaussées et des ingénieurs en chef des départements de la Dyle et de l'Escaut, 1795-1814 [1739-1814].
- 4548: CARNIER Marc en PRENEEL Marij
(Z)onder stof en (z)onder water. Basiscursus archiefbehoud voor de medewerkers van het Rijksarchief.
- 4549: VANDERVENNET Martine
Inventaire des archives du S.P.F. Economie, P.M.E. Classes moyennes et énergie. Direction générale « Qualité et sécurité ». Archives de l'administration des mines. Accidents de personnes, 1920-2002
- 4550: YANTE Jean-Marie, TALLIER Pierre-Alain, CARNEL Sven & PIRLOT Vincent
Des Etats dans l'Etat ? Autonomie administrative et services publics décentralisés en Europe. States in the State ? Administrative autonomy and decentralized public bodies in Europe. Staten in de Staat? Bestuurlijke autonomie en gedecentraliseerde openbare instellingen in Europa. Actes du colloque de Bruxelles. Handelingen van het colloquium te Brussel 16.X.2002.
- 4551: TALLIER Pierre-Alain et CLAISSE Stéphanie
Inventaire du fonds Jeanne Orianne. Archives relatives à Jeanne Orianne et à l'« Œuvre pour l'exhumation et l'identification des soldats belges » 1914-1918.
- 4552: TALLIER Pierre-Alain & CARNEL Sven
Inventaire des archives de l'Aide au Village – Œuvre des Petits Villageois, 1914-1921.
- 4553: TRIGALET Michel (éd.)
Archives notariales de l'arrondissement de Bruxelles-Capitale : accroissements 2000-2005. N° 21969 à 21976 et 41035 à 44770.
- 4554: LELOUP Geert
Les archives institutionnelles du Musée royal de l'Afrique centrale.
- 4555: NIJSSEN Rombout
Inventaris van de archieven van de heren (1699-1718) en van de schepenbank (1487-1795) van Neerkanne, van de schepenbank van Opkanne (1452-1791) en van het laathof van Fee aldaar (1576-1779).
- 4556: NIJSSEN Rombout
Inventaris van de archieven van de heren van Bovelingen en Pepingen (16de-17de eeuw), van de schepenbank van Kwaadmechelen, Rukkelingen en Pepingen (1624-1795), van het hof van Pepingen (1633-1751), van het laathof van Horion (1519-1668), van het Abtshof (1655-1689), van het Onze-Lieve-Vrouwehof (1613-1643), en van het hof van Schalkhoven (1610-1744) aldaar.
- 4557: NIJSSEN Rombout
Inventaris van de archieven van de schepenbank (1568-1792) en van het laathof van Rouchout (1582-1769) in Ulbeek.
- 4558: NIJSSEN Rombout
Inventaris van het archief van de schepenbank van Vechmaal (1612-1796).
- 4559: NIJSSEN Rombout
Inventaris van het archief van de schepenbank van Gelingen (1514-1793).
- 4560: NIJSSEN Rombout
Inventarissen van de archieven van de families Briers en de Laminne de Bex en aanverwante families (1507-1966), en van het Enseignement catholique de Hasselt (1879-1919).
- 4561: NIJSSEN Rombout
Inventarissen van de archieven van de heren van Gorsleeuw (16de-18de eeuw) en van Opleeuw (1770), van de schepenbanken van Gorsleeuw (1667-1793) en van Opleeuw (1657-1794), van een cijnhof in Gorsleeuw en Opleeuw (1656-1794), van de gemeenten van Gorsleeuw (1699-1796) en van Opleeuw (1742-1787) en regestenlijst van een verzameling oorkonden betreffende de heerlijkheid Gorsleeuw (1485-1488).
- 4562: VAN DER EYCKEN Johan
Inventaris van het archief van de schepenbank van Sint-Truiden (1414) 1532-1796 (1829).

- 4563: VAN DER EYCKEN Michel m.m.v. VANCOPPENOLLE Chantal
Inventaris van het archief van de Fédération des Charbonnages de Belgique (FEDEHAR) 1919-1993.
- 4564: VAN DER EYCKEN Johan
Inventaris van het archief van de Augustinessenabdij van Sinnich te Teuven (1243-1796).
- 4565: SIX Caroline
Inventaire des archives de Gaz et Electricité de la ville de Kazan S.A. (1873-1976), filiale de la société de traction et d'électricité absorbée par la société belge d'entreprises en Chine.
- 4566: SIX Caroline
Inventaire des archives du Comptoir Charles Ley (1919-1950).
- 4567: SIX Caroline
Inventaire des archives de la compagnie générale de chemins de fer en Chine (1897-1979) absorbée par la Société belge d'Entreprises en Chine.
- 4568: JACQUEMIN Madeleine
Inventaire des archives des S.A. Crédit général hypothécaire et mobilier (1906-1927) et S.A. Résidence Palace (1924-1955).
- 4569: ANTOINE François
Ministère des Travaux Publics. Archives de l'Administration de la Reconstruction. Dommages Congo-Indemnisations. Dossiers individuels 1960-1990.
- 4570: Ministère des Travaux Publics. Archives de la Commission d'Indemnisation et de la Commission supérieure d'indemnisation des dommages du Congo. Dossiers individuels 1960-1990.
- 4571: Ministère de la Reconstruction. Archives de la Commission d'Agréation pour les prisonniers politiques et ayants droits 1947-1960.
- 4572: Ministère des Travaux Publics. Archives de l'administration de la reconstruction. Dommages Congo-Indemnisations Décomptes 1960-1990.
- 4573: Ministère des Affaires Economiques. Archives de l'Office de Récupération économique (ORE). Dossiers individuels 1940-1967).
- 4574: ANTOINE François
Ministère des Travaux Publics. Archives de l'Administration des Travaux Communaux 1940-1960.
- 4575: ANTOINE François
Ministère des Travaux Publics. Archives de l'Administration centrale de l'Urbanisme. 1940-1990.
- 4576: HAECK Tom
Inventarissen van de archieven van het kantoor der registratie van Geel (1796-1975), Herentals (1796-1967), Mol (1923-1965) en Westerlo (1807-1976) en hun rechtsvoorgangers.
- 4577: HAECK Tom en VANDAELE Dries
Inventarissen van de archieven van het kantoor der burgerlijke akten en het kantoor der successierechten van Gent (1796-1940), ... en hun rechtsvoorgangers.
- 4578: HAECK Tom
Inventarissen van de archieven van het kantoor der registratie van Kontich (1796-1965) en Boom (1816-1970) en hun rechtsvoorgangers.
- 4579: HAECK tom
Inventarisen van de archieven van de kantoren der registratie van Lier (1796-1971), Duffel (1929-1967) en Heist-op-den-Berg (1929-1958), het eerste kantoor (1808-1971) en het tweede kantoor der registratie van Wijnegem (1958-1965) en hun rechtsvoorgangers.

- 4580: HAECK Tom en VANDAELE Dries
Inventarissen van de archieven van het kantoor der Burgerlijke Akten en Successierechten van Mechelen (1796-1931), het Eerste (1931-1965), het Tweede (1931-1964), het Derde Kantoor der Registratie van Mechelen (1921-1953), het Ontvangkantoor der Domeinen en Penale Boeten van Mechelen (1791-1953) en het Kantoor der Registratie van Puurs (1806-1960) en hun rechtsvoorgangers.
- 4581: HAECK Tom
Inventarissen van de archieven van het eerste (1796-1970) en het tweede kantoor der registratie van Turnhout (1924-1969), het ontvangkantoor der domeinen en penale boeten van Turnhout (1828-1970) en het kantoor der registratie van Hoogstraten (1796-1976) en hun rechtsvoorgangers.
- 4582: CALLEWIER Hendrik
Inventarissen van de archieven van de Jezuiten te Antwerpen, Lier en Mechelen (1526) 1562-1773.
- 4583: LELOUP Geert m.m.v. DE POTTER Anne-Marie
Inventaris van het archief van de afdeling Muziek, Letteren en Podiumkunsten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en rechtsvoorgangers (1850-2000), met inbegrip van het archief van de Koninklijke Commissie van Advies voor Plaatsnaamgeving (1988-1996).
- 4584: VAN DER EYCKEN Michel, HOUTMAN Erik
LACH Liber Amicorum Coppens Herman.
- 4585: BORMANS Stanislas
Les seigneuries allodiales du Pays de Liège avec introduction historique.
- 4586 : BORMANS Stanislas
Les seigneuries féodales du Pays de Liège. Table des reliefs.
- 4587 : sous presse
- 4588 : COPPIETERS Guy
Inventaris van het archief van het Koninklijk Instituut der Eliten van de Arbeid van België, Albert I – Nationale Tentoonstellingen van de Arbeid (Stichting Koningin Elisabeth van België), 1929-2004.
- 4589: COPPIETERS Guy
Inventaris van het archief van André Alen 1966-1992 [1908-1992].
- 4590: COPPIETERS Guy
Inventaris van het archief van het Belgisch Instituut voor Voorlichting en Documentatie – Inbel en de Federale Voorlichtingsdienst (FVD) 1962-2003.
- 4591: D'HOORE Baudouin
Inventaris van het Archief van het Departement van de Grootmaarschalk van het Hof. Regering van Koning Albert I (1909-1914, 1918-1934).
- 4592: D'HOORE Baudouin
Inventaris van het Archief van het Departement van de Grootmaarschalk van het Hof. Regering van Koning Leopold III (1934-1944, 1950).
- 4593: D'HOORE Baudouin
Inventaris van het Archief van het Departement van de Grootmaarschalk van het Hof. Periode van het Regentschap (1944-1950).
- 4594: D'HOORE Baudouin
Inventaris van het archief van het Secretariaat van Prins Albert (1851-1893) 1894-1909 (1910).
- 4595: D'HOORE Baudouin
Inventaire des archives de la famille De Lannoy-Clervaux.
- 4596 : SOENS Veerle
De Politiehervorming bij de Lokale Politie in Historisch Perspectief.

- 4597: DE BRUYN Odile
Inventaire des archives de la Société Minière du Bécéka, ensuite Société d'Entreprise et d'Investissements du Bécéka 'Sibéka', puis Sibéka, Société d'Entreprise et d'Investissements 1890-1999.
- 4598 : GORIS J.-M.
Het Notariaat in de Kempen. Het notarieel archief: een belangrijke bron van onze kennis van het verleden.
- 4599: DROSSENS Paul, DE SMET Sylvie, VAN HAECKE Lawrence en WAUTERS Sofie
Inventarissen van de archieven van het bestuur hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (1877-1979), de directie technisch onderwijs (1940-1945), de dienst zeevisserijonderwijs (1926-1990), de inspectie hoger onderwijs (1992-2000), de inspectie basisonderwijs (1944-1998) en het studiecentrum open hoger onderwijs (1986-1997).
- 4600: CLAUS Stephan, VERLOT Kevin en DROSSENS Paul (eindredactie)
Inventarissen van de archieven van de Rechtbanken van Koophandel te Aalst, Dendermonde en Sint-Niklaas. Handelsregister. Overdrachten 2006 (1927-2003).
- 4601: DROSSENS Paul en HEUSEQUIN Sven
Inventaris van de archieven van het Parket van de procureur des Konings te Antwerpen (1803-1959).
- 4602: VELLE Karel m.m.v. DROSSENS Paul
Inventaris van de archieven van het Parket van de Procureur des Konings te Antwerpen. Diverse overdrachten.
- 4603: CARNIER Marc et PRENEEL Marij (version française complétée par TALLIER P.-A. et DEPOORTERE Rolande)
Le combat permanent contre l'eau et la poussière. Cours de base pour la conservation des archives destiné aux collaboratrices et collaborateurs des Archives de l'Etat.
- 4604 : DEVOLDER Kathleen
Archief van de Fod Justitie. Directoraat-generaal. Wetgeving, Fundamentele rechten en Vrijheden. Archiefselectielijst.
- 4605: VAN ISTERDAEL H. (traduction et mise à jour BOUDIN H.R.)
Directives et recommandations pour la gestion des Archives du conseil d'administration et d'autres archives paroissiales protestantes.
- 4606 : DEVOLDER Kathleen
Inventaris van archieven betreffende de Belgische Diamantsector tijdens de Tweede Wereldoorlog waaronder het archief van de Diamantcentrale-Diamantcontrole en van de Bedrijfsgroepering Diamant (1929-1948).
- 4607 : DEVOLDER Kathleen
Archief van de Fod Justitie. Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie. Archiefselectielijst.
- 4608: DEVOLDER Kathleen, LELOUP Geert
Archieftoezicht doorgelicht. Verslag van een stage bij de Nederlandse Erfgoedinspectie – Sector archieven, Den Haag, 2-6 april 2007.
- 4609: VAN ISTERDAEL H.
Richtlijnen en aanbevelingen voor het beheer van het archief van de bestuursraad en van andere archieven van protestantse gemeenten. 2de herziene en bijgewerkte uitgave.
- 4610: LELOUP Geert m.m.v. VAN ISTERDAEL Herman
Beleidsdomein Ministerie Vlaamse Gemeenschap. Archiefbeheersplan. Interne Audit.
- 4611: DEVOLDER Kathleen en PRENEEL Marij
Inventaris van het archief van de centrale dienst voor de statistiek. De algemene volkstelling van 31 december 1930.
- 4612: NIEBES Pierre-Jean
La préfecture du département de Jemappes 1800-1814. Guide du fonds conservé aux Archives de l'Etat à Mons.
- 4613 : NIEBES Pierre-Jean
L'Administration centrale du Département de Jemappes 1795-1800. Guide du fonds conservé aux Archives de l'Etat à Mons.

- 4614 : MOÏS Christian, PIRLOT Vincent et PIRON Christophe
Inventaire des archives de l'administration provinciale du Luxembourg. Séries des architectes provinciaux et de l'organisation de la profession d'architecte dans la province 1834-1967.
- 4615 : BISTER Tamara, PIRLOT Vincent et PIRON Christophe
Inventaire des archives de l'administration provinciale du Luxembourg. Série des bâtiments communaux (1825-1988).
- 4616 : BISTER Tamara avec la collaboration de PIRLOT Vincent
Inventaire des archives du Cerle 'Nos loisirs. Horticulture et petits élevages' à Aubange (1956-1999).
- 4617 : DENONCIN Magali et PIRLOT Vincent
Inventaire des archives de l'administration provinciale du Luxembourg. Série des égouts (1843-1998).
- 4618 : DENONCIN Magali et PIRLOT Vincent
Inventaire des archives de l'administration provinciale du Luxembourg. Série des établissements dangereux, insalubres ou incommodes : mines, minières et carrières (1817) 1830-1990.
- 4619 : PETITJEAN Bernadette, PIRLOT Vincent et PIRON Christophe
Inventaire des archives de la Justice de paix de Florenville (1795-1984).
- 4620 : PIRLOT Vincent
Inventaire des archives du parquet près le tribunal de première instance de Neufchâteau (1796) 1800-1987.
- 4621 : BISTER Tamara et PIRLOT Vincent
Inventaires des archives des justices de paix des cantons d'Arlon (1900-1992) et de Fauvillers (1940-1970).
- 4622 : DELMER Françoise, DENONCIN Magali, HANNICK Pierre et PIRLOT Vincent
Inventaire des archives du tribunal de première instance d'Arlon. Tribunal civil : documents de l'état civil (an IV-1950).
- 4623 : NIEBES Pierre-Jean
Inventaires des archives de l'administration de l'arrondissement du Hainaut 1794-1795, de l'administration du district de Mons 1794-1795, du Tribunal civil du district d'Ath 1794-1795 et du Tribunal civil du district de Binche 1794-1795.
- 4624 : NIEBES Pierre-Jean et QUATTROCCHI Camille
Inventaires des archives des conseils de prud'hommes de Binche, Charleroi, Dour, La Louvière, Pâturages et Soignies et de la commission arbitrale des accidents du travail de l'industrie charbonnière des bassins de Charleroi et de la Basse-Sambre.
- 4625 : NIEBES Pierre-Jean
Inventaire des archives de l'administration centrale du département de Jemappes, 1795-1800.
- 4626 : NIEBES Pierre-Jean
Inventaires des archives des administrations municipales des cantons de Braine-le-Comte, Chièvres, Enghien, Harveng, Lens et Lombise, 1795-1800 et de l'enregistrement par le greffe du tribunal civil départemental des actes de vente et d'hypothèque 1796-1798.
- 4627 : NIEBES Pierre-Jean
Le gouvernement de la province de Hainaut durant la période hollandaise, 1814-1830. Guide du fonds conservé aux Archives de l'Etat à Mons.

Colofon

Het jaarverslag 2007 is een uitgave van het Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de Provincies

Verantwoordelijke uitgever :

Karel Velle

Algemeen Rijksarchief

Ruisbroekstraat 2, 1000 Brussel